

FOAIE ROMÂNESCĂ DE OPINIE ȘI INFORMAȚIE
(Impresso come manoscritto)

Octombrie 1953

III, 10

Nr 34

R O M A

Via C. Morin, 6

EGOISM N A U C

În opinia publică americană, de care cercurile conducătoare din Washington nu pot să nu țină seamă, câștigă teren ideea unei acordări, în orice fel, cu Rusia sovietică. Motivul trebuie căutat în supoziția sau convingerea că și Cremlinul dispune astăzi de faimoasa bombă cu hidrogen. Cu simpaticul sadișm socoteala cu scheme și viziuni apocaliptice, cam ce distrugerii ar opera o astfel de armă aruncată asupra cutărui cras din USA. Omul comun, care nu-i erou, s'a înspăimântat, firește; are nevastă, copii, părinți, casă cu tot confortul, mășină la scară, televizor, și alte delicii ce fac viața cu adevărat frumoasă. Iar Departamentul de Stat, presat și de inconștientul defetism al Europei, care uneori ia numele eufemistic de neutralism, a fost silit în consecință să boteze cu ceva apă vinul sângeros al intransigenței.

Să lășăm deocamdată chestiunea răspunderii acestei stări de lucruri: toată lumea știe de ce origine sunt toți spionii atomici, cari au pus Rusia în condiția să aibă și bomba cu hidrogen, cu care să santejeze omenirea. Socoteala Occidentului ne pare însă, oricum, prea puțin înțeleaptă. Egoismul, îngrijindu-se mai mult de liniștea imediată, până la urmă riscă să compromită totul, inclusiv liniștea pe care conta. A parte faptul că stările despre bomba rusească sunt încă foarte nebulose, e limpede că atunci când Moscova se va simți destul de tare, cu o rezervă de arme nucleare suficientă, cu milițanele de asiatici bine echipați (de industriaii apuseni, englezi în special), și fără o opinie publică de care să trebuia să țină seamă, nu va încerca jena morală a lumii libere, ci va cere, ultimativ, satisfacerea nelimitatelor sale aspirații. Ce se va întâmpla atunci, dacă azi, pentru o stare vagă, Occidentul își sumete deja nădrăgii? Rusia își va realiza secularul vis de dominație mondială, distrugând aceleași monumente și valori, pe care lumea liberă ar dori să le conserve deocamdată, pentru a-și gusta în liniște siesta.

Egoismul, la indivizi și la popoare, se vedește adesea o biată echivalență a politicii strălucite. Și de el știu să profite comuniștii. Să ne uităm, de pildă, cum și când se protestează în Apus contra fărădelegilor de peste cortină. Acolo tot omul, în permanență, este persecutat, chinuit, ucis; aici se protestează numai pentru cutare personalitate, în momentul când comuniștii s'au atins de ea, și numai în caz că aparține categoriei respective: Americanii se indignează și rup relațiile comerciale cu Praga când acolo e arestat un cetățean american; Englezii sar în sus fiindcă Rusii nu le dau toate vestele; protestanții se mânie doar dacă la Sofia e întemnițat cutare pastor; Evreii, secondati de presa internațională, încep să-și renega trecutul de strânsă și vinovată colaborare cu bolșevicii și să descopere încălcarea drepturilor omului abia când Cehii spânzură pe Slansky; ba până și catolicii, vizați în primul rând, pentru motive ușor de înțeles, de regimurile de teroare de dinco-primul rând, pentru motive ușor de înțeles, în special când la Budapesta sau Varsălo, își pierd firea, dacă nu exclusiv, în special când la Budapesta sau Varsălo, în Apus, nu s'a văzut, pentru împilarea de toate zilele a Românilor ca Români, a Ungurilor ca Unguri, a Bulgarilor ca Bulgari, a camenilor ca cameni, - cu excepția acelor manifestări platonice, vagi, puțin costisitoare și am spune festive, cu care cancelariile occidentale încercă, la zile mari, să calmeze, odată cu propria-le conștiință, nerăbdarea noastră, pentru a ne face să uităm suferința părinților, soțiilor, fiilor chinuți sau uciși în raiul moscovit.

Oa și de prima, de această a doua formă a egoismului occidental Moscova știe să profite. Ea nu provoacă toată lumea în același timp, ci-și egalonează victimele după un plan bine chibzuit. Cu rezultatul că, în vreme ce regimurile comuniste se consolidează, prin eliminarea progresivă a opozițiilor, proteste parțiale, sporadice și sectare ale lumii libere se pierd în van, unul după altul. Până când egoismul își va celebra ultimul triumf, meritat: al autodistrugerii din nevolnicie și rădăcirea, în Apus, a simțului pentru acele valori eterne, cărora numai humusul fertil al libertății le prieste.

Și dacă totuși, în aceste condiții, o speranță ne rămâne, ea se datorește opiniei că, până la sfârșit, Cremlinul va face acel pas fatal, care, deranjând interese vitale de ordin material al Occidentului, îl va obliga pe acesta, înainte de a fi prea târziu, să facă ceea ce ar fi trebuit să facă încă de mult, cu mai mici sacrificii, pentru sine și fără povara, grea de urmărit, a blestemului milioanelor de robi vânduți la Yalta ca o mară de cearcăre.

G E T I I. Dela Herodot și până la Iulian Apostatul, antichitatea e una-nimă în a recunoaște Getilor o adâncă și severă religiozitate, care le pătrunde și determină viața lor națională în toate împrejurările, fie de ziulică închinare puterilor supranaturale, fie de catastrofă unire cu divinitatea nemuritoare, prin remonțarea de bună voie la viața chinată în pace ori biruită în război. Sufletul e nemuritor. Trupul e o împiedicare pentru suflet de a se bucura de nemurire: de aceea, el nu are niciun preț; poftele lui nu treabue ascultate; la război, el trebuie jertfit fără părere de rău. Omul nu poate ajunge la nemurire decât curățindu-se de orice fel de patimă; carnea, vinul, femeile, sunt o murdărie a sufletului. Mai ales vinul aduce ticăloșirea omului: în numele divinității, marele preot al națiunii cere distrugerea viței în întregul regat. Nimic deci din nebunia dionisiacă traco-frigică nu e admis ori tolerat la Geti. Oamenii sfinți vor fi la ei ascetici, care nu vor să mai știe nici de lume, nici de femei, ci în renunțare la orice bucurie a trupului se devotează gândului bun despre nemurirea de dincolo de viața trupului.

Căci abia prin moarte omul înviază la viața cea veșnică. Zeul e în cer, iar nu pe pământ. El e cerul senin: turburarea firii e adusă de demonii răi ai furtunilor, norilor, grindinei; de aceea Getul ajută zeului suprem la liniștirea lumii, trăgând el însuși cu arcul în nori, căre ascund și întuneacă fața zeului din cer. Și tot de aceea zeul e adorat pe munții înalți, în singurătatea, unde numai vulturii, iar nu oamenii mai pot urca. Acolo sus, pe pierdut de lume, și cercetat numai de rege, ca să-i afle sfatul la caz de primejdii și necazuri, stă marele preot. Templul și locuința lui e acolo într-o peșteră, cum din străvechile timpuri minoie fusese adorat zeul securei duble - Zeul Trăsetului - într-o peșteră de pe muntele Ida. Marele preot nu se coboară decât rar de tot în lumea oamenilor, când are a da vreo poruncă pentru curățirea de păcate, când are a face vreo prevestire ori când are a da învățături. Regele însuși, ca stăpân numai al trupurilor, iar nu și al sufletelor supușilor săi, ascultă cu respect de sfatul marelui preot.

Așa stă de departe și mai presus de lume marele preot al Getilor, încaț el, profetul zeului, e sacrificat el însuși ca zeu. Cu atât mai mult, dacă e nevoie, poate fi deci și regele poporului său. Dar îndeobște cele două puteri, cea politic-militară și cea religioasă, nu se amestecă împreună, ci sunt păstrate deosebite. Și puterea religioasă nici nu se amestecă în viața de toate zilele decât la mare nevoie. Deabia odată la patru ani națiunea aduce zeului - unul singur și, ca zeu suprem, după cât se pare, fără tovară, femeiesc - jertfa cea mai înaltă: un om căruia i se ia viața de carne spre a-i se dărui cea de spirit, întru marea misiune de a purta sus în cer dorințele și rugăciunile națiunii. Și această jertfă e așa de sfințită, încât dacă cel aruncat în vârfurile de lănci nu moare, înseamnă nu că zeul are milă de el și-i lasă viața, ci, dimpotrivă, că-l osândeste la moartea eternă a vieții trupului și-l scoate nevrednic de a se arăta înaintea sa. Ferice de cel ce aruncat în lănci pierde viața trupului, spre a se destepa în viața cea veșnică la zeul din cer. Și tot așa, când patria nu mai poate fi apărută, regele și fruntea ei se ucid; când soțul moare, soția se ucidă. Iar a muri moarte de război e tot ce poate fi mai fericit pentru un Get.

Vasile Barvan

CÂNTECE DIN BANAT

Dela școală pân' la moară
Crestele iarba vergisoare;
Ias' să crească să înflorească
Și junii să o cosească,
Fete mari s'o copetească,
Și s'o facă poșorele,
Poșorele mititeile,
Să le ia boii pe oarșe,
Să le-arunce n vântu-și mare
Să cadă într-o câmpie
Să dea buciunei de vie.
Buciunei cu strugurei
Să rupă junii din ei
Și să-i pună'n buzunari
Și să-i dea la feme mari,
Fetele să-i gusturească

Cu junii să se iubească.
Foileană foi de fag,
Codru' vara mi-ește drag,
Căci în el mă simt la larg.
Frunza-i verde, oucul cîntă
Și voinicii îl ascultă.
Oucule ou peară sură,
Spune-i mândrii ca să vină
La isvor cu apă lină;
Acolo să ne'ntălmim,
Patintel să ne iubim;
Căci pe toamnă în colea
Frunza când s'a scutură
Frunza când s'a vesteji
Noi om fi ori n'om mai fi.

Va veni o zi în care vom asista la o colosală cărmărire de imperii; și în acea zi, de vom fi pregătiți, vom revindica tot ce a fost și este încă al nostru. (Vasile Alecsandru)

Unii m'au aprobat, arătându-și dela început entuziasmul și bucuria. Trebuie să intervenim și noi spre a tempera spiritele, spuneau ei. Avem dreptul și datoria chiar, de a depune eforturi pentru unificarea forțelor legionare. Legiunea este numai una. Cel din urmă frățior de cruce a trăit și învățat acest adevăr în manunchiul său; la fel, cel mai căldicel simpatizant a fost atras de nimbul forței ce ne leagă: dragostea camaraderescă ce să mai vorbim de temutul dușman al Legiunii, care a constatat prin propriile lui înfrângeri secrete biruințelor Căpitanului: Unitatea Legiunii.

Acestor camarazi nu le-am dat crezare; nici dreptate. Oribila situație a respins-o inima mea cu groază. N'am putut să-mi imaginez acest tablou. Ar fi teribil!

razii nevinovați.
Zămbetul adversarilor se întrezărește; își pregătesc dușmanii desfundarea sticlelor de șampanie; vor să ciocnească paharele cu bucurie! Noi le vom oferi satisfacția. Ei sunt convinși. Da, ei așteaptă marelă miracol: să constate MOARTEA REALĂ A LUI CORNELIU ZELEA CODREANU! Moartea Căpitănelui, la propriu și la figurat!

Cum ajung la această idee? De ce Vă scriu D-voastră? Iată pentru ce:
 Pentru mine sunteți unul din cei cinci "Ctitori" ai Legiunii! Sunteți Bădia
 Ilie Gârneață, Comandant al Bunei Vestiri; sunteți isvorul dintru începuturi
 al credinței legionare. Ați picurat în orezul unei generații strălucirea vir-
 tuților necesare Neamului Românesc.. De aceea Vă scriu. Pentru mine ați rămas
 același Sfetnic al Căpitanelui! Nu V'am greșit niciodată. V'am ascultat și
 astăzi! Stimate întotdeauna..

stimat întotdeauna. Numele Vi-1 cunosc din anii copilăriei; de când încep să văd. Când auzeam că or al liceului. Abia ca student mi s'a oferit ocazia să vă văd. Când auzeam că sunteți venit dela Iași la București, părăsesc Facultatea; doream să vă prind cu vederea pe la sediu. Faceți o figură impunctoasă ochilor mei, dornici de Alături de Căpitân, nu știu cui i-ar fi stat mai frumos decât la București. În biroul Că- După moartea lui Moța veneți mai des la D-voastră. Priveam prin geamul ușii cum vorbeți cu El. De pitanului intrați fără anunț. Priveam prin geamul ușii cum vorbeți cu El. De duceam din lumina feții lui, bucuria vederii; din gesturi constatam armonia D-voastră și Dansul. Vă stimam și iubeam, pentru că desăvârșită ce domnea între erati un stâlp al Legiunii.

Personal V'am cunoscut numai prin 1937, pe şantierul sediului din strada Gutemberg.

A venit prigoana din 1938. Câpitanul a căzut! Îmi pierdusem cumpătul. Mi-am revenit, gândindu-mă la d-l Ing. Clime şi la Comandanţii Bunei Vestiri. În Septembrie 1939, domnul ing. Clime a fost ucis mişeleşte! O altă orăză sufletească mi-a cuprins fiinţa. Afând că trăiesc întemeietorii Legiunii, mi-am îmborsărit forţele, m'au stăpânit speranţele.

Ieşit dela închisoare aproape prăbuşit, m'am prezentat Domniilor Voastre Văcăreştenilor. V'aduceţi aminte, era prin Aprilie 1940, când venisem cu Livezeanu la Hotelul Traian, în Bucureşti. Erau de faţă d-nii Comandanţi ai Bunei Vestiri Corneliu Georgescu şi Radu Mironovici. Pe totii ceilalţi camarazi i-a rugat să iasă pe sală. Cu acest prilej, am expus cu Livezeanu tot ce ştiam de la Râmnicul Sărat. Am cerut ordine. În afară de D-voastră trei, n'am vrut să ştiu de nimeni. Împotriva grupului din Germania, pronunţasem cuvinte tari. Pe Horia Sima l-am ameninţat, enumerând greselile comise afară. Ne-aţi liniştit. Aţi spus că vom fi chemaţi pentru altă dată. Am plecat în speranţa că voi primi dispoziţii.

Eram deşebraat şi lipsit de orice mijloace materiale. Nu aveam bani să plec cel puţin la părinţi acasă. Foile de drum se împărţeau şmecherilor cari mîşunau în jurul Hotelului. Prin ajutorul unor camarazi avocaţi, primisem să lucrez câteva sote de notariat; mi-au dat şi procese. M'am apucat de meserie. O săptămână mai târziu, sunt ridicat din Tribunal şi trimis în acelaşi zi direct la închisoarea Văcăreşti, cu duba, din cauza unor procese vechi legionare. Când toată lumea noastră era eliberată, eu executam pedepsele pronunţate în contumacie, în plină destindere. Abia după două luni de închisoare - datorită multor proteste şi demersuri - sunt pus iarăşi în libertate.

Ajuns la părinţi acasă, a doua zi îmi aduc jandarzii ordinul de chemare. Flec îndată la Cluj - oă ofiţer de rezervă - la Reg. 6 Art. Greă. Aici face norocul să fiu repartizat la acelaşi Divizion cu d-l Comandant al Bunei Vestiri Corneliu Georgescu. Fericită surpriză! Nopti de-a rândul - stînd de vorbă împreună - mi-am cimentat încrederea în "Văcăreşteni". Peste puţin timp - Dînsul fiind desconcentrat şi chemat la Bucureşti - am mers cu regimentul pe zonă, la Marghita, aproape de Oradea Mare. Astfel mi s'a oferit trista ocazie, să trăiesc pe teren cedarea Ardealului. Din această pricină, sunt unul dintre puţinii legionari, cari n'au luat parte activă la luptele din Septembrie, pentru înlăturarea călăului de Carol II.

Pe la sfîrşitul lui Octombrie, sunt desconcentrat. În lungul şi în latul ţării, se cântă biruinţa legionară. Fluturau steagurile verzi pe instituţiile publice! În vîrfurile Legiunii era ales Horia Sima. Comandanţii Bunei Vestiri formau în jurul său cununa bărbatilor de încredere. Legiunea în plină ascensiune, alunga doliul Patriei rănite! Aveam ceva de spus? Ce trebuia să fac, după legile noastre? Am intrat fără murmur în front. Cutezam eu să censurez gândurile "Otitorilor" Legiunii? Gîndurile şi poziţia D-voastră? Nu! În această disciplină mă găsesem până astăzi.

În biruinţă mi s'a dat un sector de lucru alături de Bădia Radu Mironovici. Îmi vorbea numai despre "Comandantul". Nu făcea un pas, nu lua o iniţiativă, fără prealabila aprobare a "Comandantului".

Trecut-am prin multe apoi: prin rebeliune, prin deportarea la Rostock şi prin internarea la Buchenwald. Aici un alt comandant al Bunei Vestiri, d-l Lefter, reda cu prezenţa lui valoare grupului legionar. Nu mi-a spus odată nimic, că vrea să-l răstoarne pe Horia Sima, deşi vorbisem adeseori despre unele probleme esenţiale ale Mişcării. Rostise o singură dată, în Buchenwald - în faţa frontului - câteva cuvinte, cu acest tălc. N'avea ce face. Situaţia era greă. Excepţională. A folosit o tactică faţă de străinii cari se amestecau în problemele noastre interne. Mi-a spus personal acest lucru. M'am convins că așa este.

În August 1944, după eliberarea din lagărul de concentrare, sunt trimis în misiune spre țară, apoi pe frontul din Ungaria; la urmă vin la armata națională. Nu era timpul statului de vorbă. Bolșevicii jefuiau și batjocoreau familiile, casele și altarele noastre sfinte. În măsura modestelor mele puteri, mi-am arătat protestul. Sunt azi mulțumit.

Terminarea războiului ne-a prins risipiți în toate direcțiile; în toate țările Europei. Cu bucurie primeam vestea, afînd despre camarazii liberi sau de cei în viață. Abia prin 1947, aflasem unde sunteți. La început, credeam că lucrurile merg spre o normală clarificare: spre unificarea forțelor și înlăturarea infructuoaselor ficțiuni din sânul Mişcării. După ani de zile, constat cu durere, că situația e altă. De aceea ridic și eu glasul, către sufletul D-voastră. Ați văzut din înșiruirea momentelor de mai sus, cum nu ieșisem din cuvântul Comandanților Bunei Vestiri. Am curajul deci, să vă cer cu toată sinceritatea: aveți înțelegere pentru inimile luptătorilor desinteresăți!..

tați o soluție salutară!.. Nu aveți? Atunci are Căpitanul! Ne-o recomandă, ne-o impune chiar! În orice frază a lui este cuprinsă; căci, ne cere unire, unire, pentru binele Patriei. La ce să mai enumăr textele! Sunt de toți prea cunoscute. Oriunde ne-am afla, dacă reclădim unirea, cu muncă dezinteresată, domeniul întregi istoria Neamului Românesc în fașe. Spre spulberarea acestui păcat trebuie să ne concentrăm atenția. Ne ordonă Căpitanul! Știți D-voastră

Domnule Comandant al Bunei Vestiri, iertați-mi intervenția. Gândurile mele sunt desbrăcate de orice patimă. Nu port ranchiună nimănui. Nici judecătorealităților trăite, a rețezat multora natura acestor pretenții. Deci, atât mie, cât și altora. Vremurilor aspre n'am corespuns sută la sută, cum se cuvenea și aștepta. Căți vor putea sta neclintii în fața unui sever rechizitoriu al Căpitanului? Putini. Foarte puțini camarazi. Buna credință însă, a rămas. Nu s'a drim cu toții. În inimi radiază lumina acestei flăcări, aprinsă de Căpitanul pentru propășirea României. Pe această rețăgăduită valoare, se pot reîmplăti forțele, se pot recimenta energiile desbinate. Luați buna credință ca punct de plecare, se vor anihila puzderiile de păcate ivite între camarazi; care păcate, dau suflutului frâu liber spre drumul josnic luciferic. Vor cădea ambițiile, trufiile și gustul multora de a exploata Patrimoniul Spiritual al Legiunii. Ne despart continentele. Stau între noi adăncurile apelor nepătrunse; și sulitele pline de otrăvă ale dușmanilor țării și ai Legiunii. Peste toate însă, un fir nevăzută, dar simțit, ne unește fibrele inimilor: Credința în Căpitan și Legiune. D-voastră sunteți chiar la izvorul fluidului unificator. Mai aveți un Comandant al Bunei Vestiri în apropiere. Luați-l ca însoțitor. Porniți la drum. Nu vă opriți până la Majadahonda, în Spania, la locul sfințit cu sângele eroilor Moța și Marin. Aici chemați pe Comandantul. Ba mai mult: chemați pe toți comandanții legionari din exil. Veți fi în număr de nouă!

Se împlinesc în Ianuarie 1953, gaisprezece ani dela moartea lui Moța și Marin. Deschideți gerdința la ora când au căzut Ei cu gândul la țară și la Legiune. Invocați duhul Căpitanului în ajutor. Nu vă refuzați în această atmosferă de rugăciune și de poezie, cercetați, reexaminați situația în care ne aflăm. Luați rând pe rând, punctele nevralgice în discuție. Socateți din trecut dureros, înțelepte învățături; curmați haosul prezent în rândurile noastre. Polarizați forțele rămase, spre obiectivul imediat de atins: spre eliberarea țării.

Stați și vă frământați o zi, o săptămână, o lună sau ani, până veți ajunge la soluțiile potrivite situației actuale! Cum adevărat: suntem mai slabi decât toate partidele politice din România? N'avem echilibrul democrațiilor, catolicilor, mozaicilor, păgânilor, etc.. să trecem greutatea firești ivite? Suntem noi mai fără de suport real, decât toate categoriile și grupările omenești din lume? Sunt legile noastre inaplicabile? Niște utopii născocite în a se topi ca fumul în aer? Nu! Categoric nu. Legile noastre sunt cele mai calde, cele mai armonioase. Sunt isvorite din suflet. Se aplică la suflete. Cu multă dragoste.

Domnule Comandant al Bunei Vestiri, folosindu-Vă de căile sus amintite, veți realiza unitatea dorită de toți. Prin aceasta se vor demasca atâtașătorii, dușmanii camuflați, lichelele și profitorii. Din ambele părți. Și impostorii se vor prăbuși!.. Ramurile Legiunii - curățate de omizile rău-făcătoare - se vor desvolta în clarul luminii creatoare. Spre binele Patriei și liniștea Căpitanului! Așa sintese și gândesc eu. Dumnezeu să Vă ajute în drumul dorit de noi, de cei mai mici în Legiune! Trăiască Legiunea și Căpitanul!

München, la 27 Octombrie 1952.-

Iaurian Țălnariu

NOTA NOASTRĂ. Scrișoarea de mai sus nu ne-a fost trimisă nici de d-l Gârneață nici de autor - și nici nu le-am cerut încuviințarea de a o publica; o facem din aceeași dorință de a înlesni legionarilor prin toate mijloacele o cat mai justă orientare în actualul moment de criză în conducerea Mișcării.

Tragedia camaradului Țălnariu e tragedia tuturor legionarilor, cari, știind prea bine, la ieșirea din închisori, oine dintre noi era de vină pentru marile măceluri ce decimaseră Mișcarea, au trebuit totuși să-și plece capul în fața legii unității, de vreme ce resturile ierarhiei rămase n viață găsiseră cu cale să recunoască chiar pe lup cioban la oi..

Responsabilitatea celor întâmplate, în conștiința legionarimii împilate, reiese destul de clar din paginile de mai sus; de aceea propunerea cu invierea "comandantului" la sfatul din Majadahonda n'am înțeles-o tocmai bine. Au reușit cumva s'o înțeleagă cititorii?..

PENTRU O MACEDONIE INDEPENDENTĂ

În zilele de 6-9 Septembrie s'a ținut la DETROIT (U.S.A.) congresul anual al organizațiilor politice macedonene din Statele Unite și Canada, cu câteva mii de participanți. După slujba bisericească, președintele OMP, Metodie CANEPP, a deschis desbaterile. S'au citit mai întâi scrisorile de salut ale d-lor Ivan MIHALOFF, Constantin PAPANACE, și altele sosite din Argentina, Brazilia, Noua Zeelandă, Europa și Australia.

Kurt von SCHUSCHNIGG, fostul cancelar al Austriei, a vorbit despre "Macedonia ca punct de plecare pentru o federație sud-est europeană", preconizând un stat independent macedonean. Senatorul FERGUSON, membru în comisia senatorială pentru afacerile externe, a salutat congresul, vorbind de eliberarea Macedoniei și constituirea sa în stat independent.

Congresul a înaintat la ONU un memoriu asupra Macedoniei oprite, cerând recunoașterea libertății naționale și religioase a populațiilor locale: Bulgari, Români, Turci, etc., și în interesul dreptății și păcii internaționale, rezolvarea problemei macedonene în sensul dorințelor exprimate de locuitori în ultimii 60 de ani de lupte.

Săptămânalul TRIBUNA MACEDONEANĂ publică scrisoarea către congres a d-lui C. Papanace, "cunoscutul aromân din Macedonia". O reproducem și noi:

Domnule Președinte,

Vă mulțumesc pentru invitația făcută. Salut călduros cel de al 32-lea congres al macedonenilor americani. În acest an, când se împlinește jumătate de veac de la Ilinden, memorabila zi când populațiile macedonene (Bulgari, Aromâni, etc.) au pornit vijelioase să scuture jugul tiraniei Sultanului Roșu, se impune să ne reculegem pentru jertfele din trecut și să căutăm noi puteri de luptă pentru cauza libertății, în viitor.

Ca Aromân, mă simt mândru că și în această luptă de emancipare politică și socială, ramura românească din care fac parte a dat eroi ca PITU GULI și bravii lui Grușoveni, ce au luptat până la ultima picătură de sânge pentru o Macedonia liberă, independentă și cu drepturi egale pentru toate popoarele conlocuitoare. Cei bătrâni dintre voi își amintesc, desigur, cu emoție acele zile de sublim eroism, după care a urmat sângeroasa reprimare a tiraniei, cu zeci de mii de victime nevinovate și exoduri în masă. Cei mai tineri cunoașteți aceste tragice întâmplări de la cei cari le-au trăit, sau din bogata literatură care s'a scris în atâtea limbi.

Imagina a acestor jertfe e vie pentru toți. La fel și sentimentul că ele n'au fost zadarnice. Lupta pentru libertate însă nu s'a terminat. Tirania continuă să domnească pe plaiurile noastre natale, chiar dacă își camuflează hideasa ei față cu măști adoptate de circumstanță. Multe din populațiile Macedoniei: Aromâni, Bulgari, Albanezi, n'au încă elementarul drept de a se instrui și ruga în limba maternă. Și asta chiar și în statele care se pretind democratice și cergesc mereu ajutoare dela Marea Democrație americană, pentru a fi - culmea ironiei! - "balaurul libertății". Strigați de pe tribuna congresului vostru acest adevăr crud. Demascați pe tiranii ipocriți, punându-i în lumina propriilor fapte nelegiuite. Macedonenii americani, fără deosebire de limbă și religie, cari au fericirea de a trăi în Marea Democrație Americană, în țara unde pentru prima dată s'au proclamat Drepturile Omului, au și datoria să fie avangarda pentru transplantarea acestui spirit de libertate și toleranță reciprocă și în Macedonia, țara lor de origine. Numai așa se va putea face din această veche, dar nefericită țară, un măr al discordiei, cum totdeauna au dorit pescuitorii în apă turbure, ci un sănătos sâmbure al concordanței, din care să crească "Uniunea Popoarelor Balcanice", atât de înrudite ca sânge și legate de același destin istoric. Așa cer timpurile noi. Și tribuna congresului vostru trebuie să fie tribuna libertății pentru toți. Pe acest drum luminos Vă doresc, Domnule Președinte, deplin succes.

II. Sub titlul "O republică care a durat 12 zile", revista THROUGH YUGOSLAVIA din Belgrad (II, 2, Iulie 1953, p. 21) serie următoarele:

Macedonia e o țară de cetăți vechi, mănăstiri din Evul Mediu și frumuseți naturale. Ea are atracții excepționale din punct de vedere al turismului. Mergi pe liziera vâstei câmpii a Pelagoniei și, decădând, sus pe munte, răsare, înaintea ochilor uimici, o cetate n'ori, între cer și pământ. Există acolo un mare număr de fortărețe și castel, de conglomerate și mii de cetăți, agățate pe stâncile prăpăstioase. Orașul macedonean KRUSOVA, dimpotrivă, nu datează din Evul Mediu și nu-i construit pe pisc. Pare una din acele vederi luate din avion. Casele sale dau impresia unei turme de oi albe, cățurate pe flancul unui munte. Ele se etajează una deasupra alteia cașicum o mână neîndemnată de copil le-ar fi tăiat dintr'un album și lipit pe un carton în picioare..

Acest oraș cu străzi abrupte și case albe de un remarcabil stil de ar-

- 7 -
hitectură, sărbătorește în toți anii, la 2 August, o mare aniversare: ILINDEN
(ziua Sf. Ilie), ziua revoluției, la care participă întreg poporul Macedoniei..
rămăși nemasacrați și fonda, în inima imperiului otoman, o republică ce trăi
12 zile.
Cum se desfașurau evenimentele...

Cum se desfășurară evenimentele? La 2 August 1903, revoluționarii macedoneni, organizând o insurecție la Krusova, liberară acest oraș și fonderăci Republica din Krusova, deși conștienți că n'ar putea rezista mult puterii otomane. Dar ei socoteau că Europa, aflând de insurecție, i-ar sprijini. Imperiul otoman îndreptă îndată contra Republicii din Krusova o armată de mai multe mii de oameni, condușă de un pașă. Și Republica se prăbuși. Europa nu fu informată de aceasta. Nu rămase decât o legendă...

Iată câteva detalii asupra evenimentului. Congresul județean al organizației revoluționare din Macedonia avusese loc la Smilevo, aproape de Krusova. Se decisese acolo organizarea unei răsmerițe generale a poporului, începând cu Krusova, unde toate pregătirile erau deja făcute. Cete de răsculați se apropiară de oraș. Atacul trebuia să înceapă la miezul nopții dintre 1 și 2 August, la semnalul dat de clopotele bisericii. Și în oraș stăteau gata detașamente organizate. Între timp, o patrulă turcă, din întâmplare, căzu peste unul grup de răsculați înaintea momentului fixat. Cine să trăiască? strigă patruiași clipă, clopotele bisericii Sf. Nicolae începură să bată. În acea noapte insurgenții se bătură. Turcii erau înfrânți.

Lași clipea, clopotele bisericicii Sf. Nicolae începură să bată. Toată noaptea insurgenții se bătură cu Turcii; în zori, tot orașul, afară de cazarmă, era deja în mâna lor. În cursul zilei, ultimul val de rezistență turcă fu nimicit. Statul major al răsculaților își făcu intrarea în oraș. Locuitorii din Krugova, adunați, primăru cu entuziasm libertatea, proclamară republica, și Nikola KAREV, intelectual revoluționar, fu ales ca președinte. O proclamație fu adresată poporului. Guvernul republicii se ocupă îndată cu procurarea munițiilor, săpatul tranșeeilor în jurul orașului, instituirea unui tribunal regulat, organizarea serviciului postal.. Agenții autorității intrară în funcțiune. Se reuși chiar să se fabrică un tun în trunchi de ciros.

Dar orasul fu impersurat de Bihntiar Pasa, care aducea 30.000 de soldati si 10 tunuri. El soma pe rebeli sa se predea si le oferi libertatea. -Daca noi vom pieri, altii vor continua lupta noastra! fu raspunsul rascalatilor.

Printre apărătorii Krusovei, era și voievodul PITU GULI, un revoluționar entuziast, puțin schiop cași Byron. Constrâns să se plece în fața superiorității numerice a pășii turcești, el se retrase cu 40 dintre camarazii săi la Mackov Kamen, unde muri ca un erou, călare pe un cal alb, ținând în mână un steag de mătase roșie, pe care era scris: "Libertate sau moarte". Republica din Krusova își trăise scurta sa viață.

Sute de sate și orașe din Macedonia erau în flăcări. Din aceste evenimente se nascu o magnifică legendă, cași pelerinajul dela Ilinden. Rămase și orașul, așătat pe munte, deasupra norilor albi, cu spațioasele sale case albe al căror stil precedă cu mai multe zeci de ani pe cel adoptat de arhitectul modern Corbusier.

Se găsesc încă la Krusova oameni cari au luat parte la luptele primei republici din Macedonia. Ei sunt octogenari acum, dar ne povestesc cu înflecție și prospetime isprăvile eroilor Nikola KAREV și Pitu GULL. Și poartă cu mândrie decorațiile ce-au primit în amintirea lui Ilinden, în Republica Macedoneană, în sfârșit liberă.

* * *

Pentru cititorii nostri mai puțin informați, amintim că vechea Macedonia se afla astăzi împărțită între Grecia, Bulgaria și Iugoslavia. Imensa majoritate a populației sale o formează Bulgarii și Românii; dar fie că se găsește sub Greci, fie sub Iugoslavi, autohtonii nu se bucură de niciun fel de libertate. Când deci pomenita revistă vorbește de partea iugoslavă a Macedoniei "în sfârșit liberă", spune un sfruntat neadevăr.

Pe vremea când Balcanii se găseau încă sub Turci, în Macedonia aflată azi sub Iugoslavi funcționau un liceu și o școală normală de fete, românești, la Bitolia; și școli primare românești în satele Tetova, Gopeș, Resma, Krusova, Prilep, Veles, Struga, Tarnova, Magarova, Nijopoli, Moloviște, Istok, Vrața, Chevgheli, Prizren, etc., cum și în orașele Ohrida, Bitolia și Skoplie. Cea mai mare parte a acestor localități aveau deasemeni biserici românești. Azi, sub regimul de "democrație" "progresistă" al lui Tito, nu mai există acolo, în Macedonia "în sfârșit liberă", nicio școală și nicio biserică românească. Cum nu există nici în "sit liberă", nicio școală și nicio biserică românească. Cum nu există nici în Grecia, altă țară care se bate cu pumnii în piept pentru libertate și democrație. La Bulgaria, cel puțin, n'aveam nicio pretenție, cât or sta Rusii acolo.. Cui folosese atata ipocrizie? N'ar fi oportun ca aliații, înainte de a se înolesta în marea luptă a libertății omânirii, să controleze bine soliditatea bazei de plecare?

"LE MONDE" SI BROASCA SIMISTĂ

Intre alte lucruri, pe care profesoragul din Brad, ca un școlar sânguinos, le-a învățat dela comuniști, sunt și câteva trucuri de propagandă. Despre tehnica auto-intervievurilor, bunăoară, obisnuita, răposatului "genial" și "servata distanțiat" - adoptată mimetic de d-l Sima, am avut deja ocazia să vorbim; ea a stănit hazul tuturor Românilor, care nu s' "de credință". Iată, însă, și un alt sistem, luat de brigadirii din aceiași ineputizabilă sursă cominformistă. Cremlinul - e fapt notoriu - dă un curant de ordine organolor de presă, de care dispune în toată lumea: și acestea, cu un sincronism perfect, elaborează la comandă aceleași lozinci. Posturilor de radio sovietice și agenției "Tass" le este apoi ușor să proclame urbi et orbi că nu mai știm care inițiativă moscovită a întrunit favoarea opiniei publice și, deci, a presei internaționale. Si într'adevăr, ele pot cita "Humanité", "Unita", "Neues Deutschland", "Daily Worker", "Le drapeau rouge" și așa mai departe: adică toate gazetele comuniste, al căror izvor unic e tocmai Cremlinul. S'ar putea muni acest sistem, bun de profit prostii, sistemul propagandei-boomerang.

Comandantul prin antonomazie face cam acelaș lucru când, în foile ce-i stau la dispoziție, la Salzburg, Buenos Aires, Madrid, Rio de Janeiro, și pe care industriași dubioși, în smintita speranță a unor avantaje viitoare, le subvenționează, pune însuși să i se facă elogiile pentru a se putea apoi umfla, satisfăcut, în pene, și a căuta și mai dihai peste veacuri. Iar dacă-i mai reușește și lovitura să publice, cu misterioase contra-servicii, un articol într'ă gazeta de mare circulație ca "Le Monde", atunci "les jeux sont faits": broasca simistă se întărește în convingerea că, tot insistând, tot bluffând, ar putea deveni, cu timpul, bou.

D-l Sima știe mai bine decât noi că Feleul - copie nefericită a Frontului carlist al Rehașterii, din care d-sa a făcut parte, și ne îndemna și pe noi să ne înscrîm - a însemnat un faliment total. Se impresionează puțin însă, toată cariera-i politică nefiind decât un șir neîntrerupt de catastrofe, în care a încercat și încearcă, din nenorocire, să târască și Mișcarea Legionară. Și atunci recurge la bluff, folosind, fără scrupule, tocmai oficiulul filosofic al defetismului occidental: "Le Monde". În reportajul, ca dela Salzburg, apărut în gazeta pariziană, o singură afirmație se apropie de adevăr: cea privitoare la consistența sau, mai curând, la inconsistența comitetului vîscienist; dar adeziunile la Feleu nu oredem să atingă nici vîcar modestul procent de 10 la sută, atribuit cu excesivă bunăvoință crețenigșilor. Enorma majoritate a refugiaților, între cari legionarii constituie, fără indoială, partea cea mai numeroasă și cea mai activă, pe toate planurile, este, cum și corespondența "Vetrei" o atestă, în așteptarea unei soluții unitare, care nu poate fi, evident, nici impoștura comitagiilor, nici o Ligă cu stâlpi de rezistență ca Davilla sau Venetu de Gattenberg, nici, ba cu atît mai puțin, ultimul avort al d-lui Sima.

De aceea, apare caraghioasă umflarea pripicioasă a organului simist "Vestitorii", care, în ultimul număr, prăpădește o întreagă pagină cu reproducerea reportajului din "Le Monde", și a desmintirilor prezente de articoli învințit (e luat în serios pînă și acel clasic bufon al emigranței fanariote, care se numește René Théo și cu care noi ne ocupăm uneori în lipsa unei pagini distractive). Singura perspectivă a directorului "Vestitorilor" dă a deveni, cum aspiră, umflându-se, din broască-bou, este într'ale grametice, în care nu se poate spune, cu siguranță, că excelază. Ficțiunile juridico-constituționale - ale lui Romiță Boilă, serie gazeta simistă - îl scutește pe acesta de nu mai știm care obligații. Dar nu-l "scutește" pe directorul "Vestitorilor", care și în alte pagini se chinuie cu acorduri elementare, de a se întoarce, înainte de a pune patru picioare în slujba schismei brigadireștii, la abecedar.

Dragoș Măgareanu

ZILE DE TOAMNĂ de Ioan N. Roman

Bate vîntul, frunza cade
Veștejită de pe ram,
Nourii se întind pe ceriuri,
Floarea n'cet lovește'n geam;
Soarele plează trimite
Dintre nouri raze reci,
Și pășește-aceeași cale
Ce-a pășit-o veci de veci;
Negura din văi se'nalță
Otră ceriu'ntunecos;

A pădurilor podoabă
Așternută-s'a pe jos;
Buciumul nu mai răsună,
Cămpurile sunt pustii;
Nu se mai zărese pe dămburi
Cărdurile de copii;
Valurile de pe goriă
Se isbeso și se frîmînt;
Toamna tristă, mohorîtă,
Se pogoară pe pămînt!

CALENDAR LITERAR

- Oct. (1674): Cărturarul Mihail Halici din Caransebeș, hotărînd să plece "în țările de Sus", adică în Occident, și voind să-și lase "lucrurile de-apașă în buce testamentul: lasă o parte din avere scolii reformate din Orăștie".
- Oct. (1833): Se înființează la București, sub direcția lui Eliade și președintia Vornicului G. Filipescu, "Societatea filarmonică".
- Oct. (1849): Fugit din țară, după înăbușirea revoluției muntene, Bălcescu ajunge la Paris.
- Oct. (1877): Plecat dela "Curierul de Iași" ("foaia vitelor de pripas"), în rești, unde are colegi pe Caragiale și pe Slavici.
- Oct. (1903): Aurel Vlaicu pleacă la München, să se înscrie la Politehnică.
- Oct. (1919): Vlahuță scoate revista "Lamură": o lasă apoi lui Brătescu-Voiștea cu o emoționantă scrisoare: "Pregătește-te, dragul meu, pentru o sarcină, chemat într-o lume mai bună".
- Oct. (1925): Își încetează apariția "Mișcarea literară" a lui Rebreanu.
- 1 Oct. (1861): Moare Moise Nicodan, fost profesor al împăratului Ferdinand V. Prin stăruința lui, episcopul ortodox din Arad devine românesc.
- 1 Oct. (1866): Th. de Banville elogiază, în "Revue du siècle", forma franceză a poemelor lui Bolintineanu din volumul "Brises d'Orient".
- 1 Oct. (1890): Iuliu Săvescu devine redactor la "Duminică".
- 1 Oct. (1892): Moartea lui Gheorghe Sion.
- 2 Oct. (1875): Moare, în vârstă de 78 de ani, Petru Poenaru.
- 3 Oct. (1829): Se naște la București poetul G. Crețeanu, care a fost ministru de justiție pe timpul Unirii (1859).
- 3 Oct. (1839): Se naște Teodor Burada. A călătorit prin toate provinciile locuite de români, publicând rezultatul descoperirilor sale.
- 4 Oct. (1848): Apare "Bucovina", "gazetă românească pentru politică, religie și literatură", în română și germană, sub îngrijirea fraților Gheorghe și Alecu Hurmuzachi. Vor colabora Iacolie Porumbescu, Amosandri, Kogălniceanu, C. Negri, V. Pogor, D. Bolintineanu, V. Carlove, Andrei Săguna, Gh. Barițiu, Aron Pumnul.
- 4 Oct. (1865): Se naște, la Lugoj, Aurel C. Popovici, marele doctrinar al naționalismului. A fost cîva timp director politic la "Semănătorul".
- 4 Oct. (1870): Se înființează, la Brașov, "Societatea pentru fond de teatru român". Președinte al comitetului, Iosif Hodoș; vicepreședinte, Al. Mocioni.
- 5 Oct. (1847): Se naște Anghel Demetrescu, la Alexandria.
- 5/18 Oct. (1918): Al. Vaida-Voevod anunță în parlamentul din Budapesta că românii din monarhia habsburgică vor hotărî de-acum singuri de soarta lor.
- 6 Oct. (1881): Se naște V. Bogres, marele învățat ardelen.
- 6 Oct. (1894): Caragiale citește o scrisoare pierdută, la Junimea (Iași).
- 7 Oct. (1898): Data manifestului de unire cu Roma, semnat de 38 de protopopi ardeleni, și de episcopul de Alba Iulia, Atanasie Anghel.
- 7 Oct. (1857): La a 7-a sedință a divanului ad-hoc din Iași, Kogălniceanu citește o expunere de motive pentru "Unirea Principatelor într-un singur stat", pentru că în Moldova și în Valahia sîntem acelaș popor, identic ca nici unul altul, pentru că avem acelaș început, acelaș nume, aceeași limbă, aceeași religie, aceeași istorie, aceeași civilizație, același instituții, același legi și obiceiuri, același temeliuri și același speranțe, același trebuințe de îndestul, același hotare de păzit, același dureri în trecut, acelaș viitor de asigurare și, în sfîrșit, același misiune de împlinit". Motiunea e votată de 81 de deputați; contrarii sînt numai moșierul Alecu Balaș și episcopul Nectarie Hermzeiu.
- 7 Oct. (1901): Apare "Curierul literar" sub direcția lui Ilarie Chendi. Vor colabora Cosbuc, Iosif, Zaharia Barsan. Încetează la apariția "Semănătorului".
- 7 Oct. (1929): Moartea regentului Gh. Buzdugan.
- 8 Oct. (1484): Moare primul arhimandrit, Iosif, al mănăstirii Putna.
- 8 Oct. (1545): "Piosul și iubitorul de cristoș, Ioan Petru Voevod, cu mila lui Dumnezeu domn al întregii țări a Moldovei, și Doamna sa Elena și cei 14 domnii noastre Ilias Voevod și Ștefan și Constantin și... am făcut și împodobit acest Tetraevangel și l-am dat pentru rugăciunea domniilor noastre în a noastră mănăstire nou zidită, Adormirea Prea Curatei Născătoare de Dumnezeu, numită Cămpiana. În anul 7053, luna Octombrie 8".
- 8 Oct. (1877): Se naște, din familie de răzegi turcoeni, poetul Ștefan Petrică, care va muri la 20 Oct. 1904, f. tîrziu. Avea încredere neîmbrîtată că țărănimă, care a păstrat cu îndărătnicie toată moștenirea sufletească a străbunilor, va ieși în cale din urmă să ia și conducerea de fapt a țării noastre și să dea naștere unei civilizații românești, care să poată sta alături, fără nici o umilintă, cu vechile civilizații ale Apusului (Tutoveanu).
- 8 Oct. (1914): Moartea lui Dimitrie A. Sturza.
- 10 Oct. (1872): Se naște, la București, Cîlcinist Pavelescu.
- 10 Oct. (1901): Editura "Socec" pune în vânzare "Momentele" lui Caragiale, despre care G. Răduțu va spune că s'au "momente". În aceeași săptămîină, scriitorul deschide biserica "Gambria" în piața Teatrului Național.

- 10 Oct. (1918): Brătescu-Voinesti, St. Ciobanu, Al. Iapadatu și Ion Inuleț sunt aleși membri la Academia Română.
- 11 Oct. (1662): Gheorghe Ștefan Voievod, pribeag, scrie din Libau electorului de Colberg, multumindu-i pentru sprijinul dat în călătorie.
- 11 Oct. (1858): Bolintineanu soacote la București foaia "Dumbovița".
- 12 Oct. (1863): Bolintineanu înlocuiește pe Odobescu la Min. Instrucțiunii.
- 11 Oct. (1875): Se naște St. O. Iosif, la Brașov.
- 11 Oct. (1877): Moare, după 3 ani de suferințe grele, Al. Papiu-Ilarian.
- 11 Oct. (1931): Se stinge, în vârstă de aproape 80 de ani, Matilda Cugler, căsătorită întâi cu Burlă, apoi cu Petre Poni.
- 12 Oct. (1863): Se naște Constanța Hodos. Cu sotul Ion Gorun conduce "Revis-ta noastră" "Pagini literare". A scris pentru teatru, nuvele, romanul "Martirii".
- 13 Oct. (1881): Se naște la Bacău, George Vasiliu, cunoscut, ca poet, sub pseu-donimul G. Bacovia, poetul fără pereche al despădărilor provinciale, al maha-lalelor moonite în ploaia toamnei ("Gândirea"), al tristelor lucruri de amurg glodose, de zăpadă fără frăgezime, de suspinuri fără răsunet ("Iorga").
- 14 Oct. (1489): Ștefan dăruiește Putnei satele Frătăuți, Botoșanița, Climăuți.
- 14 Oct. (1589): Petru Schiopul dăruiește Putnei satul Stăuceni.
- 17 Oct. (1858): Se naște în Dârstele Brașovului, din familie de preoți, An-dreș Barseanu, autorul imnului "Pe-al nostru steag". A publicat, în colaborare cu Iarnick, "Doine și strigături".
- 15 Oct. (1918): Ovidiu Densusianu, membru la Acad. Română; mitropolitul Pimen și episcopul Miodin, membri onorari; Pantelimon Halipa, membru corespondent.
- 15 Oct. (1922): Regele Ferdinand și regina Maria încoronati la Alba Iulia.
- 19 Oct. (1927): Moartea prof. dr. Victor Babeș.
- 20 Oct. (1588): Petru Schiopul dăruiește mănăstirii Putna satul Plesnița.
- 20 Oct. (1828): Se naște la Brăila poetul, de origine italo-greacă, Baronzi.
- 20 Oct. (1836): Se naște Ambrozio Dimitrovici, fiu de sătean din Horodnicul de Jos. Creștea la Cernăuți "Reuniunea română de cultură".
- 20 Oct. (1881): "La noi, ca în toate țările, Evreii se prezintă ca un ele-ment parazit de mijlocitori, a căror activitate, în loc de-a iefteni schimbul de producție, îl scumpește în mod artificial, și-l scumpește în aceeași măsură, în care-l monopolizează în mâinile lor. Ei sunt, ca element comercial, absolut stricător în toate țările... Evreii par în genere incapabili de munca indus-trială. Ori cât de mulți ar fi într'un oraș, nu-i vom găsi nici ca muncitori în fabrici, nici în ateliere... Nu desnaționalizată trebuie Evreii, căci foarte puțin ne pasă dacă o întreagă rasă consumatoare și improductivă va vorbi sau nu românește, ci siliti prin o strictă organizare economică la munca mu-schiulară, la producțiune. Atunci se vor desnaționaliza, dela sine sau vor emi-gra; iar până atunci, câtă să fie înălțurată absolut dela exploatarea claselor muncitoare, dela traficul viciorilor și slăbiciunilor". Iar mai departe: "Dacă e vorba de păstrarea rasei române pe acest colț de pământ, și de întărirea caracterului ei și-a folului ei de-a fi, nicio armă nu este rea, întrebuintată la timpul cuvenit" (Eminescu, care n'a mai apucat să se inscrie în Găzda de Fier, în articolul "Teoria compensației muncii", publicat în "Timpul").
- 22 Oct. (1877): "Mult mi-a bătut inima până a nu începe lupta, mult m'am rugat lui Dumnezeu, eu, care nu's prea dus la biserică, și în sfârșit mi s'a împlinit dorul. Românul, lăsând plugul în câmp și apucând arma ruginită de pa-tru veacuri, a păsit semet în fața morții, a dat la dusmani cu bărbăție și a sters rugina de pe armă în pieptul ce-i atâna calea. Plugarul bland s'a transfigurat într-o clipă și prin avântul său de vitejie a știut să schimbe porecla glumeață de "curcan" într'un titlu glorios. De-acum mă pot duce pe urma amicilor mei dispăruți; mi-am văzut visul cu ochii; nu mai pot vedea nimic mai frumos" (Alecsandri, într-o scrisoare).
- 23 Oct. (1752): Matei Vodă Ghica dă un hrisov cu privire la școlile din București. Actul e scris de un dascăl dela Sf. Gheorghe-Vechiu, popa Florea, care laudă învățătura și scrie că omul învățat "știe ceale trecute și ceale ce vor să vie le semănaște, știe călămoarea cuvintelor și deslegările vorbelor celor ascunse, știe și întâmplări ale vremilor și anilor, și tuturor iaste s'featină bun".
- 23 Oct. (1886): Data scrisorii lui Ion Ghica, din Londra, către Alecsandri, în care-i vorbește, pe larg, de Balcescu, dela bătaia luată în fața colegiului Sf. Sava, unde "un galigan de școlar, cât un bivoli de mare", anume Sotea, voia să-i fure halvița, până în anul în care el a părăsit lumea, lăsând un gol mare.."
- 24 Oct. (1870): Copistul la tribunalul Prahova, I. L. Caragiale, e destituit din slujbă, fiindcă lipsea prea des.
- 25 Oct. (1615): Ștefan Vodă Tomșa dăruiește măn. Solca satul Botoșana.
- 26 Oct. (1673): Nașterea lui Dimitrie Cantemir.
- 26 Oct. (1821): Nașterea lui Gh. Costea-Foru.
- 26 Oct. (1843): Se naște la Tâmbărele (Ialomița), poetul și romancierul mace-donean dr. R. Granaev. Pretindea că e nepotul lui Byron. Tatăl, Hara-lab, verșe în țară dela Costopolis, fiind mai întâi arendaș, apoi negustor de vinuri.
- 28 Oct. (1829): Nașterea lui Iosif Hodos.
- 28 Oct. (1897): Moartea lui Gheorghe Chițu.
- 28 Oct. (1918): Moartea lui Constantin Giurescu.

28 Oct. (1920): Anglia, Franța, Italia și Japonia ne recunosc dreptul asupra Basarabiei. După 20 de ani, primele două ne declară război fiindcă am îndrăznit să apărăm același drept românesc asupra vechilor ținuturi ale Moldovei.
 30 Oct. (1885): Dan I întărește cu hrisov posesiunile măn. Tismana, între care 40 sălase de țigani. E prima mențiune a țiganilor pe pământul nostru.
 30 Oct. (1858): Se naște în Flăineștii Râmnicului Sărat Duiliu Zamfirescu.
 30 Oct. (1937): Soc. literară "La Fontaine" din Budapesta, din inițiativa prof. Găldi, comemorează solemn pe Eminescu. Are loc și o șezătoare literară la Academia din Capitala maghiară.
 31 Oct. (1402): Alexandru cel Bun dăruiește ctitoriei sale, mănăstirea Moldovița, două mori în târgul Baia.

MARCU CELNICUL de G. Murnu

Marcu cel bogat în turme
 N'are'n somn de tihnă parte.
 Din străini și-adastă fiul
 Cel trimis să'nvețe carte.
 Tot adulmeacă pustul
 Cu ochi duși, țințiți departe.

El s'a dus voios și sprinten
 Și-a umblat trei ani de-arândul;
 Dar de-o vreme tace fiul
 Și pe Marcu-l bate gândul
 Și tot crește'n el pustiu
 Ca o noapte cotropindu-l.

Rabdă el moonind. La urmă,
 Când necazul îl răbise,
 După fiul său pe cel mai
 Vrednic om al său trimise.

Tulbure se'ntoarse omul
 Și tăcut îi stete'n față:
 "Spune-mi drept și grabnic, spune-mi,
 Este mort? Ori e în viață?"

"Marcu celnic, zise dânsul,
 Iartă-mă că-ți aduc veste
 Ce te va mări: fecioru-ți
 Nu e mort, nici viu nu este.

După față și făptură
 Mai că e întreg ou totu,
 Dar muri întrânsul șoiului
 Flăuurilor, Fărșerotul!

Nu și-a lepădat el numai
 Graiul rumănesc și portul,
 Ci și sufletu'mpreună,
 Dar viează totuși mortul.

Osu tău se vede'ntrânsul,
 Oă-i frumos și mândru Dina,
 Cu sprâncenele'mbinate,
 Cu ochi negri ca măslina.

Și cu plete mari ca pana
 Corbului care scânteie,
 Verigate peste frunte
 Și sub tâmpile cu tulse,

Cu mustați'abia mijită
 Peste buze de căpșune;
 Drept la stat ca chiparosul,
 Cumpănit ca o minune.

Tot ce-l el și tot ce fuse
 I-avutia ta pierdută
 Altu-i bucură de-avere,
 Și-o cuprinde și-o sărută.

În oraș i-o vidă loastră
 Care-a pus pe dânsul ghiara

Și-a'ndoit voinic de munte
 Cum la foc se'ndoaie ceara.

Nu-i frumoasă, nu e slută,
 Nici în floare nu-i muierea,
 Dar cuvântul ei e dulce,
 Glasu-i picură ca mierea.

Nu-i puternică, nici slabă,
 Nu e'naltă și nici mică,
 Însă bate chiar și leul
 Violentia-i de pisică.

Ea-l răsfată, 'l cocolește
 În bumbac și în mătăsuri,
 Și'n paharul ei de aur
 Îi adoarme griji și păsuri.

Și la cap îl tot descântă
 Cu cântarea ei măiastră,
 De-a uitat ei și părinții,
 Turmele și țara noastră.

Când el m'a văzut în tindă,
 S'a făcut o'abia mă stie;
 N'a vrut mâna să-mi întindă
 De rușine și mândrie.

A'ngăimat cuvinte rare
 De mirare sau de ciudă
 Și din multa-ți demândare
 El nimic n'a vrut s'audă".

Marcu celnicul bătrânul
 Stă îngânăurat și tace.
 Chiar a doua zi îngăuă
 Iapă lui cea mai fugăce.

Și porni la drum ca vântul
 Și pe soare și pe rouă,
 Și în loc de patru zile
 La oraș scosi în două.

Deși-i blând la chip drumețu,
 Cine-l vede se'nfloară.
 Coama lui sălbatic saltă,
 I-ară în ochi mâni de fiară.

Cum la fiul său ajunge
 Repezit ca o furtună,
 Pasu-i bubue pe scară,
 Glasul în iatacu-i tună:

"Iasă pe satana asta,
 Că ne răde'n munți tot satul.
 Hai napoi! De-i mort în tine,
 Pumnii mei trezesc bărbatul".

Zise. Iar la glas de tunet
 El se pomeni călare,
 Dus la munte, dus la stână,
 Unde azi e celnic mare.

CITIND "VESTITORII" *)

1. D-l Prof. Protopopescu și Satana în "Cui prodest". A copia până la absurd felul de a se exprima al legionarilor, nu înseamnă de loc că ești legionar și că te poți identifica cu sufletul lor de la o zi la alta, suflet răci- cat de Căpitanul nostru la cea mai înaltă valoare etică și spirituală. D-l Prof. Protopopescu nu știe - asta nu se învață la lojă? - că Satana poate im- brăca toate formele de gândire și toate aspectele omenești pentru a-și rea- liza planurile lui diabolice. Satana poate imita la perfecție pe legionari, pentru a-i induce în eroare și a-i scoate, pe nesimțite, de pe linia lor legio- nară, având aerul "că-i ajută" să gândească mai bine de cum i-a învățat Căpi- tanul. Cui prodest? - Ptiu! Piei Satană!

2. Miopia d-lui căpitan Crutzesco. Saptezeci la sută dintre Români din pribegie sunt membri (așa li se spune?) în Frontul Libertății! Aș fi jurat că-i glumă, dacă această statistică n'ar fi scrisă alb pe negru. Mari sunt mi- nunile tale, Doamne! I-ai dat lui d-l căpitan Crutzesco o pereche de ochi, ca- ri deocamdată văd aproape dublu în comparație cu cei ai ziarului "Le Monde". Acest ziar, deși nu vede nimica, publică totuși, fără control, statistici umor- ristice despre Români din exil. Rogu-te fierbinte, Doamne, îndreaptă-i vederea d-lui căpitan Crutzesco, și însușește-i puterea de vedere interioară, ca să-și poată regăsi sufletul și, cu el odăturat, tot "elanul" pe care l-a căpătat, fără plată, de la vecinii din dreapta și din stânga, de pe malurile Sonei.

3. Buclucasul articol din "Le Monde" (limonde, în limbaj petit-nègre). Gro- pari, repede la lucru; îngropați capul articolului din "Le Monde" să nu se vadă în "Vestitorii" și întindeți-i cât puteți picioarele, să se vadă bine că 50% dintre pribeगीi Români au luat calea.. Frontului Libertății. Numai că scootea- la de acasă nu se potrivește cu cea din țarg. Toți știutorii de carte dintre noi Români, l-am citit în întregime înainte de a ști ce vor scrie cogita- rii de la Salzburg. Capul articolului are o parte de un intens colorit ustu- rător, în care descrie autorul ce a văzut; mai departe, reproduce ce a auzit cu propriile lui urechi. Nu știu de-i sunt lungi, scurte, blegi, desbarnate sau li- pite de cap. Nu dă descrierea lor. Totuși cred că ar fi fost interesantă aceas- tă descriere, pentru completarea tabloului prezentat și pentru o identificare parțială a rasei oăreia îi aparține acest voiajor parizian. Lată aliniatul pe care-l trece sub tăcere revista VESTITORII:

"În această periferie se găseau diferite lagăre de refugiați ai țărilor de democrație populară. Cel mai mic este cel al Românilor. El cuprinde o bara- că de scânduri, un vechi "bunker" amenajat în refectoriu și un pătrat de teren murdar și plin de burueni, pompos botezat "teren de sport". Aici mi s'pencate multicolore și în toate limbile, și nici funcționari împoțonați și vorbă- reți, cari să-ți laude frumusețile instalațiilor: nu e un lagăr nici pentru fotografi, nici pentru cinești. Cu toate cele câteva oale cu flori, așezate pe la ferestre, baraca are un aer mizerabil. Măcar că e văruiată cu var și vaș cu tot decorată cu motive picturale, bunkerul este sinistru: umiditatea meargă peretii, fumul care vine de la buclărie se amestecă cu mirosul de paprika și varză..".

Așa cum îi prezintă LE MONDE pe acești Români seamănă aidoma cu o colo- nie de Mau-Mau stabilită de curând pe acele meleaguri; asemănarea e și mai in- bitoare când spune ziarul că "nu visează decât războare, răni și ouă" (re- vanche, plaies et bosses). Eu, să fiu în locul celor din Frontul Libertății, m'aș rușina de asemenea aprecieri și m'aș bate cu pumnii în cap de prostie pe dare am făcut-o să stau de vorbă cu asemenea spurocăciune, care, în loc să vadă în mine un erou, a văzut un troglodit.

Despre cartea lui d-l Horia Sima "Destinul naționalismului" scrie puțin și valoros; zice că "demonstrează cu complexitate că naționalismul și democra- tia nu sunt deloc incompatibile. Chestiune de terminologie: unele accente au totuși rezonanțe care nu te-ar putea înșela". Are, îndrăcitul, o bună ureche muzicală; în cea mai cumplită cacofonie muzicală, știe să prindă notele false. Ziaristul cu pricina nu pricepe că NU este incompatibilitate între națio- nalism și democrație, ceea ce a supărat pe cogitatorii de la VESTITORII. Vine o a celor cari n'au știut să-i explice secretul: unor naționalisti le-a cres- cut în cap, pe dinăuntru, ciuperca democrației, care le-a încurcat firul gândi- rii, dar nu și firul scoțelilor politice, calculate după roza vânturilor; e o boală și asta o multe alte boale; nu sunt ei vinovați de ombrălația mîntă- lă, pe care o prezintă și de care nu-și dau seama; așa le-a fost destinul.

Din ce a auzit, ziaristul redă, foarte încurcat și fără cap și oadă, ceea- ce i-a fost expus ca dogmatică, mănușii, aprecieri politice, colorate cu epigra- fe de unor sumeri, etc. Ce s'a întâmplat? Ori nu știu băștii lui d-l Horia Sima

ma"frantuzește, și deci nu și-au putut exprima limpede părerile; ori i-a luat gura pe dinainte și au spus unele adevăruri asupra lor, pe care era mai bine, priceput omul mai nimica; ori, Doamne-fereste, suna a gol tot ce ei aveau preîndepărtat.

Ciudate fapte mai sunt cei din Frontul Libertății. Nu-și mătură casa, nu împodobesc grădina cu flori frumoase, nu smulg buruienile din băștina. La treabă nu le merge mâna, dar la politică le merge gura, așa de așezată, că n'a se până atunci, și pe cari i-a desoris cum a putut mai bine, ca să se priceapă nuă să se pribuească în acest strâmt de secol al XX-lea, când totu' contrători ai hecatombelor materiale și morale, ai unui lumi dispărute? Cine știe? "Băieții lui d-l Horia Sima" citesc "România de mâine" și deci sunt tari pe pozițiile. Și dau oare seama "băieții lui d-l Horia Sima", căt dispere pentru intelectualitatea, pe care a constatat-o la ei, închid acelu' ghilimele? Ei, totu' la un loc, nu trebuiesc confundați cu legionarii lui Codreanu.

Cine oare din Frontul Libertății a avut năstrusnicia idee și totdeauna și puterea de a trimite la Salzburg un ziarist de la LE MONDE, când acest jurnal este știut că reprezintă quintesența ideologiei lojilor masonice? Să fie oare d-l Prof. Protopescu? Când era la Paris, de unde a plecat în mod foarte puțin onorabil, pentru că a călăst legile de ospitalitate ale Franței, știu bine că se ducea foarte des, pe inserate, la redacția ziarului "Le Monde", unde probabil avea prieteni. Informația o am de la d-sa personal. Foarte probabil că el este autorul și informatorul "la ureche" a farsei sinistre de a prezenta pe toți Românii din exil sub aspectul ridicol și degrațant sub care au fost prezentați. De altfel spinaresc încoșată a revistei VESTIMENTII în fața d-lui Prof. Protopescu e încă un argument asupra rolului jucat de d-sa în trimiterea ziaristului de la Le Monde la Salzburg. El tălmăcește în legea lor - scoot ei, în mintea lor, că a făcut mare ispravă: cartea scrisă de d-sa are "un mare succes de librărie" - vorba unor mari filosofiști fie la el acolo.

Despre d-l Horia Sima, șeful Frontului Libertății, articolul vorbește puțin și arată o mare neîncredere în sinceritatea ideologiei d-sale; mi-l cunoaște și mi se știe că un legionar nu minte, nu fură, nu înșală; nu i-a fost prezentat ca unul din marii nași ai anticomunismului; și cred că e o formă tactică a unui interesat de a-și păstra pentru el personal paternitatea democrației Frontului Libertății, al cărui șef ocult este încă înclășă. Speră să-i servească mai târziu această tactică, la momentul pe care-l va scoate oportun și care nu trebuie dat în vileag de pe acum. Ideologia prezentată omii românești, faptele și aventura din Le Monde, dau la întrebarea: d-l Horia Sima și d-l Prof. Protopescu sunt legionari? Nu, răspund eu.

4. Unele ziare abuzează de cuvântul "dynamism", pentru a caracteriza camera cu înaltă situație socială, cum e președintele D. Eisenhower. El își rezervă, probabil, dynamismul personal pentru treburile Statelor Unite, nu pentru cele care-i sunt scortate pe seara dinamică. Vorbește și el ca toată lumea; spune gogosi, fiindcă îl obligă cei cari stau cu gurile căscate la el și și-l le înghit cu convingerea că sunt olămală bană, plină, iar pici de cur umplute cu vânt. De ce nu vorbesc "băieții lui d-l Horia Sima" de dinamică, care dă cu cîteva în gard? că și el este dinamic, și încă ce dinamic, n'are pînă pe laure.

5. "Cu primum impetruiva tenebrarum" sunt slove rulate din adăncul sufletului d-lui Grigore Manoliescu; sunt pline de întelepciune și clarviziune a unui eveniment psihologic, pe care omul ar vrea să-l minimizeze o anumită presă, nu-l vor putea împiedica să se manifeste ori de cîte ori flinta omenească, strivită sub jug nemernic, într-o încordare supremă, născotind moartea, își va căuta drumul spre lumină.

P. G. E.

*** Hitlerismul are ca piatră de temelie rasismul. Lucru destul de vechi la Germani și nu mai puțin specific național. E acesta un punct de plecare precisat, din care se trag o seamă de consecințe, de altfel mai mult logice decât de fapt. Ceea ce am voi să subliniem mai ales este că ideea fundamentală la care pleacă mișcarea naționalistă germană este o idee materialistă, des-lăsa dintr-un factor fizic al vieții. Dar naționalismul nostru se întemeiază pe un principiu de oca mai pură, dar mai adânc și universală spiritualitate, adică ortodoxia noastră creștină. Nașul românesc s'a născut și a crescut în istorie pe această temelie a creștinismului răscrisențat, spre deosebire de Germani, în substanța spirituală a căroră se care o mai puternică vocatione: Crist. De aci și caracterul deprimat al antieșismului naționalistilor români, de aci și felul nostru mai uman, mai pozitiv și a vederii întregii rațiuni a naționalismului. (Ernest Bennet, în "Revista")

S T I R I

BUCUREȘTI. Tribunalul militar din Capitală a condamnat la moarte "pentru spionaj, terorism și alte activități subversive", pe Tănase Alexandru, Popovici Mircea, Golea Ion, Samoilă Ion, Pop Gavrilă.. La muncă silnică: Bebi Toma, Popovici Alexandru, Mihai Vasile, Carlan Aurel, Cosma Ion.. (Lista completă și amănunte în numărul viitor).

- Rusia dispune în țară de 86 câmpuri de aviație, dintre care 9 subterane. Lângă București funcționează o stație de radar, la Timișoara un centru de instrucție pentru armele blindate. Sovietele au creat la Constanța o bază de submarine pentru supravegherea Strămtorilor.

- Editura ARLUS "Cartea rusă" a tipărit, în 9 ani, 1650 de cărți în 22500000 exemplare; 460 cărți în limbile minorităților, în 2 milioane copii. În regiunea Bacău, ARLUS a ținut 6000 de conferințe cu 520.000 participanți, și s'au deschis 25 de expoziții cu viața și activitatea din URSS; alte 10.785 persoane s'au înscris la ARLUS. În plasa Corabia sunt 40 de cursuri de limbă rusă cu 800 "elevi"; în oraș s'a deschis o expoziție cu aspecte din Republica Moldovenească, și s'au ținut conferințe cu titlul "Prietenia cu Uniunea Sovietică înseamnă libertatea și progresul nostru". În regiunea Brașov funcționează 279 cursuri de limbă rusă cu 4410 "elevi"; numai la uzinele "Steagul roșu" din oraș sunt 6 cursuri cu 246 "elevi": muncitori și funcționari.

- La festivalul tineretului, din August, au fost premiați dintre "Români", la concursul de artă plastică: Jules Perahin, Noel Roni, Ernest Kaznovski, Maximilian Schulman ("Scănteia", 8 August). Delegați străini la festival au declarat agenției "Nafens" că în Carpați sunt mii de partizani, deosebit de activi.

- În țară rulează filmul "Nicolae Bălcescu", lucrat cu ocazia centenarului morții. Prof. Gh. Breazu a vorbit la 14 Oct., în sala sindicatelor, despre Ciprian Porumbescu, la centenarul nașterii marelui compozitor, în cinstea evenimentului se va emite o mară poștală comemorativă. Satul de naștere Stupoa (Bucovina) și ansamblul de muzică din Suceava vor purta numele "Ciprian Porumbescu".

- Chivu Stoica, vice președinte al "guvernului", a fost numit ministru al Industriei metalurgice și al construcțiilor de mașini în locul lui Loncear.

- Pilotul Ion Mihăilă a reușit să fugă în Iugoslavia pe un avion reactor.

HAMILTON (Canada). La 12 Sept. a avut loc nunta d-lui Gheorghe BILASU cu d-ra Lina MANDRIȘ. Cei cam 500 de oaspeți, emigranți vechi și noi, au fost delectați de o orăstă românească. Au rostit urări Nic. Tănase și M. Hojbotă. A răspuns mirele, mulțumind. "Masa mare" s'a încheiat cu cântecul "Trei culori".

- La 13 Sept., de ziua Căpitanului, s'a făcut în biserica locală pomenirea tuturor celor căzuți în lupta contra comunismului.

RIO DE JANEIRO. La 19 Sept. a avut loc la Casa Română "sezătoarea romanței românești". Despre romanța noastră, veche și mai nouă, a vorbit I.G. DIMITRIU; prezentarea ei muzicală a făcut-o Faust BRĂDESCU. Eugen DIMITRIU a recitat din Minulescu. La bufet au dat concursul d-nele Cooșeanu, Ceacăru, Livia Drăgan, Victoria Nicolau, Ana Guță și Elisabeta Mihăescu.

PARIS. "Acțiunea latină" a ales în adunarea de constituire următorul comitet: Pompiliu Păltănea, președ. de onoare; dr. George Paladi, președinte activ; dr. Ștefan Georgescu-Olenin, vice președinte; Pierre Bezançon și Al. Cristescu, secretari; dr. G. Bumbești, casier; pr. Răvănescu, bibliotecar; C. Arsene și dr. Paul Blumenfeld, membri; delegat la Madrid, Pamfil Șeicaru. Anunțul nu explică rezultatul unui Blumenfeld într-o acțiune "latină" - ba chiar în comitetul de conducere. Păcat!

- D-na Gina Ionescu, tânără artistă română stabilită la B. Aires, a expus la Galeria Arnaud, până la 21 Oct., o serie de picturi lucrate pe vară la Roquebrune, în sudul Franței.

- Fostul rege Petru al Iugoslaviei e în proces de divorț cu "regina" Aleksandra, careia-i impută părăsirea domiciliului conjugal. - Fostul rege Zogu al Albaniei e dat în judecată de guvernul egiptean pentru evaziune fiscală.

ROMA. D-ra Rodica Doina POP, în vizită prin Italia, a adresat la 10 Oct., dela postul de radio Roma, câteva cuvinte prietenilor și prietenelor din țară.

- Sergiu CELIBIDACHE a dirijat concertul de încheiere la cel de-al XVI-lea festival internațional de muzică contemporană, ținut la Veneția, - și mai multe concerte la posturile de radio italiene.

- Petre MURTEANU a cântat la Perugia, în cadrul manifestărilor muzicale cunoscute sub numele de "sagra umbra"; la posturile de radio italiene a fost unul dintre interpretii soliști ai operii lui Schumann "Genoveva", dirijată de Vittorio Gui. D-sa va cânta la 31 Oct. la Teatrul Municipal din Modena; serata muzicală a fost organizată de dr. Adrian HOLBAN.

- Luciano TEMPESTA, unul dintre licențiați în limba și literatura română ai Universităților italiene, a publicat două articole pline de simpatie și căldură asupra lui Alecsandri și Eminescu, respectiv în ziarul IL MESSAGGERO VENEZO (22 Aug. 1953) și CORRIERE DEL GIORNO (18 Aug. 1953) din Taranto. -

DE TOATE

&& Cel mai important ziar din Roma și unul dintre cele mai răspândite în Italia, IL MESSAGGERO, a consacrat, dela 13 Sept. la 1 Oct., o serie de 7 reportaje situației din România împilată. Autorul, cunoscutul gazetar Franco MONICAFATA, vorbind cu lumea, în răgazurile ce-i lăsa însoțitoria oficială, le-au adus țării. Articolele, cu excepția unor scăpări de nu prea mare importanță, sunt documentate și veridice. Iată cum începe ultimul reportaj, la 1 Oct:

"Singurul sentiment comun întregii națiuni este indiferența și chiar disprețul față de fosta monarhie. Comunismul o acuză că a exploatat țara în proslor poporului și a claselor mai nevoiașe; fosta burghezie o consideră - și proslor 23 August 1944, care a pecetluit actul de lovitură de Stat și de capitularea de fosta rege Mihai a dat ordin trupelor să-și înceteze rezistența. Rușii au dezarmat în masă unitățile românești, făcând sute de mii de prizonieri, care se află și astăzi în lagărele de muncă forțată din Uniunea sovietică."

Articolul continuă cu o serie de considerente la adresa dinastiei, mai henzollernilor-Sigmaringen... nu a reușit niciodată să-și câștige simpatia și căldura poporului. Închisă în palatele din București și Sinaia... sau alergând prin lume în căutare de aventuri galante, a fost cu adevărat o monarhie fără prestigiu și fără tradiție... Sărăcă și lacomă de bani, a considerat pământul de adopțiune ca un feud propriu, buș doar de exploatat până la măduva osului. Fostul rege Mihai i s'a îngăduit să ia cu dânsul optsprezece vagoane încărcate... Evident, alungarea pasnică a celui din urmă și mai tânăr rege al României a fost premul pe care Comunismul i l-au dat fiindcă le-a deschis calea puterii".

Reportajul se încheie observând că în România nu există nicio nostalgie, niciun regret, cât de cât, pentru fosta suveranitate; ceea ce s'ar putea să fie exagerat. Dar cine poartă vina că, în alungarea din ce în ce mai jos a dinastiei, rămasă astăzi la discreția unor Petre Iazăr, Visoianu, Teodoziadis, se duce de rapă și bruma de reputație a înaintașilor întregitori de țară? E de observat că niciunul dintre stipendiații comitetului "național" în Italia, niciunul dintre regalității pare, la 10 Mai, își pun tricolorul și pe یشone, și protestează la "Vatra" pentru orice strigăt de alarmă, n'a simțit datoria sau nevoia să trimită o scrisoare de protest sau desmințire la "Messaggero". Care, repetăm, este cel mai important ziar din Roma.

&& Între o tentativă de înnee, nereușită, în apele palestiniene; o vizită pleonastică la Visoianu, pe care domnia să, cetățean american, de origine evreiască, l-a asigurat de sprijinul Românilor; și orgolioasă mărturisire, fără roșă în obraz, a unei dezertări pe timpul primului război mondial, când a fugit să facă pe dentistul în America (de ce nu-și vede, în definitiv, de meserie?), - d-l dr Ch. KREMER, președinte al Uniunii Evreilor Români din USA, a găsit răgaz - după cum ne asigură foaia igienică BIRE - să se ducă și pe la Sfântul Fărinte, căruia nu numai că i-ar fi vorbit bine de comitații, dar i-ar fi și înmănat "un lung memorandum privitor la activitatea legionarilor din Italia, Spania, Austria, Franța, Germania", pe cari i-ar sprijini, zice-se, anumite "fețe bisericesti".

În ce hal a ajuns bietul comitet "național", ce s'a aibă nevoie de reclama lipsocănescă a d-lui Kremer: până la ce infime limite s'a coborât monarhia, odinioară glorioasă, a României, pentru a simți necesitatea recunoașterii de către acele străin - străin prin veche origine, străin prin actuală cetățenie, străin prin dezertare, străin prin lipsă la cântar - ca singura autoritate a poporului român în exil", - nu se cade, firește, să mai fie subliniat, așa cum persoana educată, față cu duhoarea, se ferește să pună mâna la nas, prefăcându-se că n'o simte! Ceeace am vrea să amintim d-lui Kremer, care a amenințat, după câte ni se spune, și cu recursul la președintele Eisenhower (lipsit, se pare, de informații suficiente cu privire la periculoasa activitate românească a legionarilor pribegi), e că plângerea la Sfântul Fărinte nu poate da în nici un caz rezultatul sperat: admitând, chiar, că Legiunea ar fi o mișcare teroristă, cu pumnale în dinți și bombe atomice în tolbă, și mai singura grupare românească de inspirație și trăire cu adevărat creștină (simismul e altă treabă...), ateismul nu aplică, din fericire, morala talmudică a ochiului pentru ochi și dintelul pentru dinte, ci dimpotrivă iartă: ca dovadă, între alte mii de dovezi, ospitalitatea fără rezerve dată pe timpul persecuției naziste de către Vatican atator comuniști, printre cari nu lipseau, desigur, coreligionarii d-lui Kremer. Iar biserica nu poate fi pentru unii mună, pentru alții ciună: d-lui Kremer, iar biserica nu poate fi pentru dușmani și ciună pentru prieteni. Deocamdată am atăt mai puțin mună pentru dușmani și ciună pentru prieteni. Deocamdată atăt.

Marin Podgoreanu

MARȘUL DIN BUCOVINA

În vara anului 1929, Căpitanul a proiectat un marș în Bucovina, cu tinerii de Frății de Cruce. Rostul acestui marș era să verifice calitatea elementelor cunoscute în Frăție, și, în același timp, să servească și ca școală de instrucție. Până atunci acest finieret numai sporadic avusese prilejul să se cunoască și să trăiască împreună. De astă dată, sub privegherea Căpitanului, și o expresie unică. Acest lucru era necesar să se îndeplinească, pentru că în planul Căpitanului se deschidea o nouă fază în acțiunea Mișcării: contactul cu masele populare, și, înainte de a se da drumul legionarilor la sa-te, trebuia să-i vadă ochiul în ochi, pregătindu-i pentru misiunea ce-i aş-tepta. La acest marș a luat parte Frăția de Cruce de la Galați, Frăția de Cruce din Pocași și Gura Humorului, la care s'au adăugat câteva elemente răzlete. În total, cam o sută.

Concentrarea s'a făcut la Dărmănești, jud. Suceava, un târgușor, nod de ca-le ferată, la începutul lunii Iulie. Legionarii veniseră cu hrana în raniță și erau echipați cu corturi și cu ceamuri. De la Dărmănești am pornit pe jos la Suceava. Am dormit peste noapte în Cetatea Sucevei și, a doua zi, am asistat la o slujbă în biserica Sf. Gheorghe. Orașul l-am vizitat puțin. Cea-mai mare parte a timpului am petrecut-o în cetate, unde străjuia umbra lui Ștefan cel Mare. Căpitanul ne-a vorbit mai tot timpul, răscolind în noi aminti-riile vitejești ale trecutului. Ne-am întors iarăși la Dărmănești, de unde am luat trenul coborînd la Dornești. De aici începe marșul propriu zis.

Cel dintâi popas l-am făcut la Rădăuți. Aici am fost primiți cu toată căldura de d-l Iasinski, care s'a îngrijit de încartiruirea noastră. Fiind președintele comitetului școlar, ne-a pus la dispoziție internatul liceului de băieți. În oraș am intrat în formație de marș, cântând "Sculați Români", "Înainte" (marșul școlii de infanterie dela 1917), și alte cântece. Văiau stră-zile de cântecele noastre și lumea privea cu mirare la grupul nostru prăfu-it de drum, care înainta în pas voinicesc și cu privirile ațintite în zare; comanda Căpitanului răsuna aspră și netemătoare. Ne simțeam puternici sub stăpânirea privirii lui, încât nu ne puteam imagina obstacolul pe care să nu îl înălturăm din calea noastră. Dimineața, la ora 5, a sunat gorna de sculare. Direcția de drum: Mănăstirea Putna, trecând prin Vicov. De la această localitate am tăiat munții de adreptul și am ieșit la Mănăstire. Aici am ră-mas mai multe zile, călugării fiind bucuroși să ne aibă de oaspeți. Primul lucru la care s'a gândit Căpitanul a fost să roage pe preoți să înalțe ru-găciuni pentru odihna sufletului lui Ștefan cel Mare. Mă-aduc aminte de un fapt care ne-a impresionat adânc. În incinta mănăstirii se găsește un bust în bronz al lui Mihai Eminescu, iar pe soclu sunt gravate faimoasele lui versuri: "Cine a nădrăgit străinii...". Măini sacrilige astupaseră însă cu ghips literele, încât abia se mai vedeau. Căpitanul a scos o baionetă și le-a curățat, una după alta, cu evlavie. Zilele câte am stat la Mănăstire le-am pe-trecut făcând teme de luptă pe dealurile din împrejurimi. Programul era as-pru, soldătesc. Căpitanul, care avea o educație militară, voia să imprime le-gionarilor simțul și mentalitatea îndatoririlor ostăgești.

Al doilea obiectiv al marșului nostru a fost Câmpulung. Dar, în loc să umblăm pe drumurile obișnuite, Căpitanul ne purta prin locurile cele mai gre-le. De multe ori ne prindea noaptea în pădure. Aprindeam focuri, ne pregăteam mâncarea și adormeam, răpuși de oboseală, sub corturi. În drumul nostru am dat de satele Ruși și Moldovița. Înainte de a intra în ele, un țăran ne-a a-nunțat că vom fi atacați de jidani, cu ajutorul unor bieți muncitori dela o fabrică de cherestea. Grupul a fost organizat pentru reacțiune. Într'adevăr, la intrarea în sat, câțiva localnici, ațâțați de jidani, au căutat să ne îm-piedice. Dar a fost suficientă reacțiunea grupului înainteaș, ca să se liniș-tească lucrurile. Când a apărut grosul trupelor noastre în sat, nu mai era nicio problemă de rezolvat. Căpitanul a strâns tot grupul în fața casei o-veșului care organizase lovitura și ne-a vorbit că va veni vremea să fa-cem pe jidani să înțeleagă în ce țară trăiesc. După ce și-a sfârșit cuvânta-re, a tăiat o svastică în treptele de lemn ale casei oveșului. Apoi am ră-mas în sat peste noapte, dormind la o școală primară (deși programul era să ne continuăm drumul), ca să demonstrăm jidanilor că nu ne temem de amenință-rile lor. A doua zi, ne-am continuat drumul spre Vama-Câmpulung. În timp ce treceam în coloană de marș prin Vama, șeful secției de jandarmi de acolo, îm-preună cu câțiva jendarmi, au încercat să ne oprească. Căpitanul, care marș-a-luie în fruntea noastră, a dat ordin coloanei să-și continue marșul, iar el o rămasă să se lămurască cu șeful secției. Nu știu ce au discutat, dar, deod-a-tă auzim o comandă puternică: "Legionari, ocălire la stânga împrejur, fuga, fuga!" Cât ai clipi din ochi, ne-am schimbat direcția, dar până să ajungem

la Căpitan, jandarmii nu mai erau de găsit.

Am ajuns la Cămpulung. Am intrat în oraș, în sunetele gornistilor, în formație de atac. Până acolo am mers pe șosea. Dar înainte de a ajunge în margine, praznicul Sf. Ilie. Lume multă pe străzi. În fața curții lui Sebastian Brinsear, care era căpitanul arcașilor din Cămpulung, se adunaseră arcași și în-imaginăm că se află în mâna inamicului și trebuie recucerit de noi. "Asaltul" lor, în urale și sunete de trompete. Lumea ne privea mirată, neglind de unde au apărut dintr'odată atâtea cămăși verzi. Am fost primiți călduros de popu-lu-tu-ndu-ne cu arcași. Momentul apariției grupului legionar echivalează de Căpitan la Cămpulung este deosebit de important pentru istoria Legiunii. Căci în a-cel moment începe munca de organizare la sate. Acțiunea dela Cămpulung este un preludiu al hotărârii Căpitanului de a pătrunde în masele populare. Mulți dintre prietenii mai vechi ai Căpitanului, originari din Cămpulung și cunoscuți de el din luptele anterioare, s'au pus la dispoziția Mișcării. De Erhan nici să nu mai vorbim. Casa lui devenise un fel de han al legionarilor.

Dela Cămpulung am pornit spre Rarău. Înainte de a ajunge la schitul lui Petru Rareș, unde am poposit peste noapte, Căpitanul a oprit coloana în apro-piere de Pietrele Doamnei, în dreptul unui trunchiu de copac retezat, pe su-prafața căruia se distingea o svastică. "Aici mi-am făcut coliba - începe să povestească cu glas blajin - și am stat cu Moța, după ce am ieșit din închi-soare (procesul complotului studentesc). Ne aflam într-o situație grea - con-tinuu după o scurtă pauză. Aici am pus la cale începuturile celor ce se văd astăzi și a ceea ce va fi viața de mâine a neamului românesc". Pe Rarău am stat mai multe zile, dormind unii în căi de rău, iar alții în cămășile schi-tului. Timpul ni-l petreceam executând teme de luptă. La despărțire, Căpitanul a scris câteva cuvinte în cartea de oaspeți a schitului.

La plecare am executat următoarea temă de luptă: "Cum se poate trece un râu vijelios". La poalele Rarăului ne aștepta Bistrița cu valurile ei re-pezi, ca să facem demonstrația temei. Erăm îmbrăcați și cu tot echipamentul la noi. Ne-am prins de brațe unul de altul și într-o singură linie am înain-tat în mijlocul apei năvălitoare. Pe unii îi lua apa pe sus de nu mai atingeau pământul cu picioarele, dar toți împreună am isbutit să ne menținem și să ieșim cu bine la celălalt mal.

Am luat-o apoi în susul apei, în direcția Vatra Dornei. Abia sosiți aici află Căpitanul că jidani din localitate vor să provoace incidente cu le-gionarii, pentru a sili autoritățile să intervină, făcându-ne imposibilă ge-derea. Ori, cum Căpitanul avea de gând să stea mai multe zile în Vatra Dor-nei, ne-a consemnat pe toți la internatul liceului unde am fost primiți să dormim, interzicându-ne categoric accesul în oraș. Vrec câțiva legionari au cerut totuși învoire să meargă în oraș, pentru că să ceară telegrafic bani de-acasă, deoarece mănecarea ce-o aduseseră cu ei abia se mai vedea pe fundul sa-cului. Căpitanul le-a dat învoire, dar cu ordinul sever că "chiar dacă vor fi palmuiți de jidani nu răspundă". În oraș, lucrurile s'au petrecut altfel. Ovrei, recunoscând pe legionarii după portul cămășii verzi, s'au năpustit a-supra lor, cu insulte și amenințări. Cum numărul jidanilor se tot mărea și e-rau în primejdie să fie linșiți, legionarii au trecut peste ordin și au re-actiionat din necesitatea de a se apăra. S'au petrecut o bătălie, în decursul căreia legionarii n'au stat inactivi și în cele din urmă au isbutit să se desprindă de grupul amenințător. Totuși, pentru că n'au executat ordinul lui, Căpitanul a anunțat pe legionarii că întrerupe găsirea în Vatra Dornei și pentru a doua zi de dimineață, la ora 5, să ne pregătim de plecare.

A doua zi, am trecut la Dorna-Căndreni, unde am poposit câteva zile, în ca-re timp ne-am pregătit o plută. Am coborât cu plută pe Bistrița pe la Broș-teni până la Hangu, unde s'a încheiat călătoria noastră pe apă. De aici am apucat șoseaua care duce la Piatra Neamț, de unde ne-am îndreptat pe la ca-sele noastre.

Gheorghe Costea ("Viața de mșchetar")

O, de-ai putea fi tineri, ca să aveți în voi visul și nemurtoarea spe-ranță: speranța care mereu ne înșală și mereu ne dă frumusețe. Căci toate câte sunt, înșelare sunt, și numai speranța este clevă. Și fiind tineri, că-te-ai putea birui urbul nesfârșit al lumii, căci a călăbrea ce se pune mereu pe noi - dorul, toare de a ne înrope înă din viață - prău care ne cuprinde din toate părțile, îmbătrânindu-ne înainte de vreme, făcându-ne neîncredători, întunecați și practici. (Vasile Mirvan)

- 18 -
DORURI ȘI NECAZURI (Fragmente de scrisori)

D.-România: Te-aș ruga să-mi expediezi o serie completă de lămpi pentru bătrâna noastră Filiberta, pe care mi-ai lăsat-o la plecare; ăă te rog însă tot posibilul pentru a nu-mi trimite lămpile prin poștă. După cum știi, singura distracție mai de lume a noastră a rămas interceptarea posturilor străine de radio, operație căreia îi dedicăm puținul timp liber ce ne mai rămâne din noapte atunci când nu muncim sau când nu suntem convocați la sedințele de reîndrumare de fiiece zi aproape, la care noi - cei de origine socială nesăcrușă pe Filiberta, ale cărei lămpi dau vădite semne de oboseală, pot asculta numai câteva din buletinele transmise pe românește.

Sunt foarte obsesiv de a asculta promisiunile de apropiată eliberare reneșate în desert de Vocea Americii. Radio Londra lasă deasemeni de dorit. Prea răsurilor. - Suntem scărbiți pentru creșterea albinelor și cultivatul zarzărului. - Suntem scărbiți de Europa liberă, care pretinde a vorbi în numele ordinare ce au intrat în pâine la radio București. - Madridul și Ankara sunt prea înfipite. - Singurele buletine ce le ascult cu plăcere sunt cele transmise de Paris și Roma. Nu ar trebui să ăă o spun, pentrucă ești un broscar. Sunteți singurii, împreună cu francezii, cari nu promiteți cai verzi pe pereți, și cu celelalte simbolice care nouă, pentru moment cel puțin, nu ne spun nimic. Constat că sunteți bine informați asupra tovarășilor, asupra suferințelor noastre, și destul de cumpăniți în prevederi. Sunteți singurii apoi cari din când în când mai ne spuneți câte ceva despre activitatea celor ce au reușit te care sunt de făcut. Dacă îi cunoști pe băeții de la Radio Roma, exprimă-le felicitările și recunoștința mea. Nu mai transmiteți ziua, deoarece nimeni nu va ascultă în timpul zilei. Oamenii nu au timp de radio, iar pe de altă parte euzim în schimb destul de bine, nu sunteți debruiați și ar fi poate indicat să aveți emisiuni și în timpul nopții.

M.-Elveția: Consulul D., L., etc. mi-au căzut pe cap să mă abonez la Nation Roumaine. Le-am răspuns că mama unui martirizat nu dă un ban celor ce slăvesc 23 August: trădarea unui Neam nobil și vechi ca al nostru!

D.-Austria: Zilele acestea am luat parte la un spectacol românesc, primul la care am acceptat să merg, de când sunt aci. A venit la Viena un ansamblu de 240 persoane: echipe de dansuri naționale, un cor splendid organizat și o orhestră minunată. Apariția interminabilă a costumelor și a româncelor m'a făcut să lacrimiez. Apoi morele și dansuri de prin diferite regiuni, și'n special cel din Oag, au fost de neimaginat! Fluera unul ciocăria grozăv! Apoi solista India Stoleriu, a cântat și fluerat Hora Staccato cu adevărat splendid. Au venit artiști dela Operă, pentru a vedea mimuna. Trebuiau numai două spectacole să dea, dar vor mai da. Toate florile ce-au primit, au bătut cu ele lumea. Îți alătur să vezi programul și fetele noastre.

P.-Franta: De pe aici, nu știu ce-aș putea să-ți scriu mai întâi. Spre rușinea neamului românesc, neorânduiala dela biserică se adâncește. De reîntărbia pe la sfârșitul lui Sept. a găsit cu cale să dea seamă consiliului de rezultatul întrevăderilor. Le-a trebuit mai bine de 2 luni ca să falsifice un cunostință consiliului și protocol, care s'a încheiat acolo și trebuia adus la cunostință consiliului. După citirea acestei măsluiri, d-l B. a cerut lămuriri deoarece dânsul, în calitate de consilier teologic și secretar general al episcopiei avea la dosar o copie după originalul celor ce se făuseră la consilierilor! Căci d-l B. a citit originalul; dânsul a fost insultat ca "sătul la cuvânt oăci nu și-a plătit cotizația... D-l D. și-a luat apoi pălăria și a ieșit. Momentul a fost salvator, căci, descompotându-se numărul, gedința nu putea continua - a decretat P.

Pe drum, d-l V. a fost apostrofat de d-l ă. C. că este un "om torpăă", iar dânsul a răspuns că vede cu regret, în toată afacerea, o gravă incorectitudine. Rezultatul a fost că d-l V. a fost poștit la duel de d-l ă. C. dar martorii (ca și avortul), și-au invitat părțile să caute satisfacția pe calea justiției. Ce zici de toate astea? Cred că a unicul caz în istoria bisericii. În fața regimul luptă cu invidiosii și lagăre să decapiteze biserica de ierarhia ei; aici se opune ierarhia mișcă și sabia duelului. Vai de tine cărbăă.

A.-Argentina: Prea Cuviosului Vintilă i-ai zis-o! Grația divină o să-i cadă în cap și țare se va mări. Totuși, așa cum e, acest Vintilă e oglătru, se mai mult: cele mai eficeace, cele mai utile ale emigranței noastre. Este singurul care a știut să-și imbina succesele personale în mediul străin cu o în-

căpătare afirmare a calității lui de român și a universalelor valori românești. Ti-o spui eu, nu fără oarecare învidie, pentru că l-am văzut cum a trebăvire la lui la catolicism, c'est une vue de l'esprit. Niciodată n'a fost vorbă de asta și mai puțin încă se poate pretinde că ar fi obținut catedra pe care azi o deține, pe baza pretenției și pistoanelor exclusiv prin protecție și prin pistoane. Iar protecția și pistoanele sunt personale și prin admirația sinceră pe care a știut s'o deștepte la oști l-au cunoscut. Simpatice nu-i, cum nu ne e nouă românilor simpatice nici un comindiscutabile.

Ai să-mi spui că și venerabilul T. avea calități, ceiace nu l-a împiedicat totuși să intre la apă. Vezi numai că ale lui erau de altă natură și lui nici care le-ar fi avut neamul dacă, la vremea sa, s'ar fi dat cu papistași. Nici tura, pentru limba noastră să "depindem" din secolul al 12-lea încoace de Roma și nu de Bizanț sau de episcopii bulgărești, să scriem cu caractere latine bogăți cu slavismele care ne-au otrăvit-o și pângărit-o pentru totdeauna. T. se gândea numai să se pună bine cu Dumnezeu lui ortodox: se ducea în fișă-i iasă permisele de import. Procedeu de altfel inspirat din practica romano-catolică, unde pertractările cu divinitatea își găsesc detaliile codificatoare și miza tarifată. Dar, în definitiv, de ce mă băg? Res inter alios..

T.-Indochina: Fără a face o critică, căci nu e de rostul meu, pot scrie sincer, ca cititor, că "Vatra" este cel mai românesc ziar din cele ce apar în pribegie. Găsesc în cuprinsul său tot ceea ce este necesar pentru a ține deșteptată gândirea că suntem români, că avem o țară, departe, însă atât de frumoașă, atât de bogată, că locurile unde suntem acum nu vor putea să ne păstreze când momentul reîntoarcerii va veni. Vă rog, deci, dacă posibil este de a nu fi printre cele o sută de nume ce vor fi șterse de pe lista "abonaților".. Pot plăti un abonament la o adresă în Franța, în francii francezi, sau dacă nu la întoarcerea mea în Franța sau Anglia poate voi avea posibilitatea de a ajuta direct pe cei ce fără comitet și fără fonduri gândesc și scriu românește..

I N V I E de Ion Pillat

Tot mai miroase via a tănăos și coarnă,
Mustos a piersici coapte și crudă a foi de nuc..
Vezi, din zăvoiu sitarii spre alte țări se duc.
Ce vrea cu mine toamna pe dealuri de mă'ntoarnă?

Nu e amurgul încă, dar ziua e pe nod
Și soarele de aur dă'n parg ca o gutuie.
Acum - omidă neagră - spre poama lui se suie
Târâș, un tren de marfă pe-al Argeșului pod.

Cu galben și cu roșu își coase codrul iia.
Prin foină lumina sboră ca viespi de chihlibar.
O floare toacă într'un agud, și rar,
Ca un ecou al toamnei, răspunde tocălia..

S'a dus.. și iarăși sună.. și tace. Dar aud
- Ecou ce adormise și-a tresărit deodată -
În inimă o toacă ce începe neaș să bată
Levină în amintire ca pasărea'n agud.

În fața delegaților

Luând cuvântul la al VI-lea congres internațional de drept penal, care s'a ținut la începutul acestei luni la Roma, papa a vestejit în termeni severi crima politică: uciderea ostatecilor, represaliile contra inocenților, deportările, tortura fizică și morală, exact sistemele de guvernare, prin care regimul comunist de azi, la București, continuă fidel "democrația" noastră de ieri.

Statele Unite au încheiat un tratat de cooperare economică și militară cu Spania franchistă. Nu rezultă că "democrații" noastre, atât de mortuorosi când Statul român, care avea chiar pământuri de revendicat în răsărit, s'a aliat cu Germania lui Hitler - mortuorosi până la a-și trăda țara - au protestat - și nici că "rezistentul" Davila a părăsit America de indignare!

DECESURI. A murit la Paris, și Samuel Labin. Dumnezeuul său și-al nostru l'ortă pe patul de moarte comis împotriva neamului românesc (care i-a dat înăduitoare ospitalitate), prin presa comunistă de pe Sărindar!

La München - după ultimele știri - a decedat "Indreptarul", care, din dorința, prost orientată, de a unifica, a sfârșit prin a vădi și mai multă căsanie între românii pribegi. Fie-i țărana ușoară, sub "ger"-ul, care se anunță..

SEMNALARI

& Gh. COSTEA, Viața de mușchetar, colecția "Omul nou", 1952.- Pe d-l Horia Si-
ma, în cele peste 80 de pagini ale cărții, pe care o prefătează, și unde apar,
fiind cu surprindere abia la sfârșit, când -scrie cu candoare autorul- Coman-
dieră, a cărei responsabilitate o poartă însă nu atât beneficiarul ei, cât
nemernicități în fruntea Legiunii Căpitănelui. (Marele lui comic italian Petrolini
și s'a întâmplat odată să fie fluerat într-o sală de teatru din sudul penin-
sulei, a întrerupt brusc spectacolul și, adresându-se imprudentului, i-a spus
oamă: "Mi, bou! eu cu tine n'am nimic, deși m'ai fluerat, că tu ești bou și
con!"). Broșura e și un elogiu adus frăților de cruce, în care s'au călit, cu
autorul, câteva dintre cele mai curajoase și credincioase elemente codreniste;
de ieri, atât de similare, ca metode, ilegalismului comunist de astăzi: ares-
tări fără mandat, șchiinguiuri și asasinat, deportări, abuzuri jandarmerești și
cetățenești, este ceea ce, în definitiv, asigură continuitatea dintre cele două
regimuri de împilare, și unul și altul în slujba străinilor. Iar delictul le-
gionar, împotriva cărora s'au nămăstuit cu sete de sânge liberali, țărăniști,
numeau -și cartea ne-o documentează- lucrări publice, construcție voluntară
de diguri, șosele, școli, comerț românesc, etc.

& CONFERINTE ținute la Berkenbruck și Buchenwald, colecția "Omul nou", 1952.-
În timp ce polițiștii români "democrați" făceau afaceri grase, pe timpul răs-
dămintă tradiția de luptă națională, se aflau în lagărele naziste, unde au
păstrat însă vie, câți și cât au păstrat-o, trăirea după învățăturile lui Cor-
neliu Codreanu. Broșura adună, cu un criteriu vădit sectar, asupra căruia e
preferabil să nu insistăm aici, câteva din cuvântările ocazionale, rostite de
patru Comandanți din cei mai cu prestigiu și autoritate în fața camarazilor
internăți în Germania. Uriașa figură a Căpitănelui se înalță, mișcător evocată,
dintre amintirile bădici GÂRNĂȚI, ale d-lui IASINSCHI și ale lui Cornelii GEOR-
meișterea Legiunii, și, la doi ani după "rebeliune", "21 Ianuarie și jertfele lui",
a lui Victor Silaghi. Un alt martir al nebuliei simiste și al nu mai puțin
nebulistei reacții antonasciene -colonelul erou Zăvoianu- este evocat cu
căldură de d-l IASINSCHI, care tratează și un profil al lui Ioan Belgea, în
timp ce d-l PAPANAE amintește, încadrând-o în situația de atunci, jertfa con-
știință a lui Miti Dumitrescu: dar rămân vechile interogative cu privire la
oportunitatea pedepsirii izolate a lui Armand Călinescu, câtă vreme principa-
lul vinovat, Carol, nu-i urma meritata soartă.

& GÂNDURI LIBERE, Paris, 6.- În profesia de credință, la intrarea în al-
doilea an de apariție, revista își confirmă hotărârea de a servi "culturii spe-
cific românești", în neputință de a se manifesta în țara ocupată, precum și
convinserea că o "înapoiere la trecut", în România de mâine, va fi imposibilă:
iată numai două din punctele, pe care le avem în comun cu socialistii inteli-
genți, câți or fi, din exil, și care fac posibil cu siguranță dialogul solicitat
între unul din numerele trecute ale "Vetrei". Dar tocmai pentru că redactorii de
la "Gânduri libere" nu sunt la nivelul fonălii lui Români Boilă sau al infio-
rătorului analfabetism antiromânesc etalat de duetul Podoleanu-Teodorădes,
am reacționat mai aspru ca de obicei la o recenzie (politică, nu literară!) a
revistei din Paris. Discuția nu poate pleca, dacă vrea să fie cât de cât folo-
sitoare, dela calomniile și falșurile evidente. "Bire" sau "Foiașul poporului" pot
parte, fiindcă Dumnezeu -reacționari!- a împărțit nedrept inteligență, pe unii
lăsându-i lipsiți cu totul; dar altceva ne așteptam, pentru speratul comerț de
iași (nu de calomnii), dela "Gânduri libere": care, pentru a fi cu adevărat "libe-
re", ar trebui să se desotorosească întâi de anumite prejudecăți, pe cât de
comune, pe atât de neîntelinate. SM luăm, de pildă, cu toată bunăvoința unei
discuții calme, ultimul articol, care ne privește, din revista d-lui VOINEA.
Chiar dela început o adimțăm gratis: că, adică, Mișcarea Legionară ar fi
de "extrema dreaptă", ceea ce, a parte nenorocitul abstractism, care cauzează a-
tatea neînțelegeri, al schemelor în politică, este cu totul fals pentru cine
are o cunoștință, măcar sumară, a istoriei Gărzii de Fier, a poziției luate de
Cornelii Codreanu față de chestiunea socială. Nu de mult, reproduceam pe prima
pagină a "Vetrei", ca să fie la vedere, câteva din cuvintele de aur ale Căpita-

nului: "Nu-i de ajuns să învingem comunismul - scria El. Trebuie să și luptăm pentru dreptatea muncitorilor. Au dreptul la pâine și dreptul la onoare. Trebuie să luptăm în contra partidelor oligarhice, creînd organizații muncitorești naționale, care să-și poată câștiga dreptatea în cadrul Statului, nu în contra Statului". Și acțiunea ulterioară a Mișcării a confirmat, în practică, această declarație de principiu. Se știe, de altminteri, pe cine a avut Codreanu alături la prima agitație studențească dela Iași, iar despre pătrunderea Legiunii în aibă cunosțință și redactorii dela "Gânduri libere". Și nici n'ar putea fi altă fel, dacă o clipă s'ar gândi că enorma majoritate a camarazilor noștri provine din straturile țărănești cele mai oprite și din mijlocul lucrătorilor chitabili a bogățiilor românești, legionarii sunt mai la stînga, pentru a în-
trebuința o terminologie desușă, decât socialiștii d-lui Titel Petrescu.

În al doilea rând, revista din Paris acuză Garda de Fier de "terorism individual", care, în scurta noastră guvernare, s'ar fi transformat în "terorism colectiv". Cu același temeinic "Gânduri libere" ar putea învinul de "terorism individual", astăzi, pe toți partizanii anticomuniști români, oari, în cadrul Carpaților sau unde pot, acționează, adesea ucidînd, împotriva Rușilor și a rezolvată arbitrar în mai multe rânduri, decimată în elita sa înăd dintru început prin asasinat și întemnițări, Mișcarea Legionară a trebuit unei (și mult mai rar decât avea dreptul) să reacționeze contra unei dictaturi sângeroase, care nu respecta nimic din ceea ce putea da măcar impresia legalității. De ce nu citește autorul - sau autoarea - articolului, "Pentru legionari"? Ar putea vedea acolo în ce fel Statul român de ieri, prin organele sale centrale și periferice, încălca însăși Constituția țării. Pedepsirea lui Manciú în plin tribunal a fost un prim avertisment dat autorității abuzive. Căpitanul era omul cel mai legalitar cu putință, dar a fi legalitar înseamnă nu numai a respecta legea, cînd ea există și e aplicată, dar și, mai ales, a impune, oricui, chiar Statului, dacă tînde spre despotism, respectul legii. Constituția democratică a Italiei de astăzi a înoris, printre articolele sale, nu numai dreptul, dar chiar datoria de a lupta cu orice armă împotriva unui regim tiranic și în general a încălcării constituției de către Stat.

Se înțelege că dacă socialiștii români, cu forța enormă pe care le-o dădeau numărul și calitatea aderenților, în loc să se înhaite, cum s'a întâmplat cu mulți, în Frontul Renașterii carliste și să aplaude măsurile liberticide ale demenței politicienilor și Palatului, ar fi ridicat glasul lor de protest, ar fi preferat să moară decât să accepte abuzurile și crimele dictaturii, și acțiunea lor ar fi avut succes, - Garda de Fier n'ar fi fost silită, desigur, să riposteze în singurul mod, care-i fusese lăsat.

Cît privește "terorismul colectiv" din vremea guvernării, fără a voi să ne luăm răspunderea unor smintite acțiuni simiste, avem de observat că "revoluția" legionară a fost una din cele mai puțin sângeroase din toată istoria omenirii: au fost pedepsiți foarte puțini din oăzii neamului, răspunzători de asasinat în masă și de torturi, pe lângă ei căzînd, din nefericire, un innocent, ca Madgearu, și, fără a fi nevinovat, o personalitate de talia lui Nicolae Iorga. Revolta antifascistă, în Italia, s'a soldat cu uciderea catorva mii, dacă nu zeci de mii, de fasciști, dar și de inocenți (se cunoaște cazul unor tîpi impozanți cu barbă, oare, fiind luăți drept un fost ministru al lui Mussolini, au plătit cu viața nevinovatul ornament facial). Victimă ilustră a fost, pe acele turburi vremi, filosoful poate cel mai mare al epocii noastre, Giovanni Gentile, care, spre deosebire de Iorga, nu numai că nu-și persecutase adversarii politici și nu-i trimisese la moarte, dar pe foarte mulți îi ajutase și-i salvase. Și totuși nu se face, astăzi, atîta caz de Gentile - victimă absolut nevinovată a unei perioade de lupte civile - cît continuă a face adversarii Legiunii de moartea foarte puțin inocentului, față de Garda de Fier, dar și față de atîta altă lume, Nicolae Iorga.

Mai vorbește, revista d-lui Voinea, de "antidemocratismul militant" al Mișcării Legionare, însă rămîne un fapt de necontestat că lupta împotriva dictaturii, liberale sau regale, în România de ieri, a dus-o mai numai Mișcarea "anticomunistică" Legionară, cu sacrificii enorme și fără consolarea unui sprijin, măcar ideal, din partea socialiștilor.

Mi se înpută, în fine, colaborarea cu Germania nazistă, pentru a face față comunismului și mortalei avalanșe slave. Autorul articolului pare a uita în viștătura întregii noastre istorii, din care reiese cu evidentă necesitatea, pentru România, de a se alia totdeauna, fără multe mofturi, cu orice Putere, cît măsură să stăvilească expansionismul rusesco. Iată, de curînd, Statele Unite, cît sunt ele de mari și de puternice, nu și-au făcut scrupule să semneze un tratat de colaborare militară și economică cu Spania generalului Franco, adică exact ceea ce aveam noi cu Kenji pe timpul războiului anticomunist. Rămă a-

cum, nu ne rezultă, totuși, că "Gânduri Libere" ar fi protestat, cu sau fără energie, pe lângă Departamentul de Stat.

Este, în concluzie, "falimentară" sau "negativă", cum afirmă revista dela Paris, politica Gărzii de Fier? Lăsând deoparte faptul că Mișcarea Legionară, cel puțin în intențiile Căpitanului, nu a urmărit niciodată succese "politice", fugind de ele chiar când le-ar fi putut culege cu ușurință, ci o reeducare în sens creștin și românesc a neamului, - cu greu se poate contesta, astăzi, că linia, pe care s'a pus încă dintru început Legiunea, era și rămâne singura în măsură să garanteze persistența ființei etnice românești în acel colț de Europă, unde am fost sortiți, nu să trăim, ca alte popoare, și să creiem, ci să supraviețuim. Dar n'am vrea să repetăm, aici, tot ceea ce constituie rațiunea de bază și materialul, pe care, lună de lună, "Vatra", în convingerea că face bine, îl pune înaintea reflecției cititorului de bună credință.

& FAXLIA, Londra, V, 82 și 83, Mai-Aug. 1953. - Publică integral "manifestul pentru eliberare" al gen. Rădescu, discursul deputatului american Charles H. Kersten la camera reprezentanților cu prilejul morții eroului rezistenței românești în contra nazismului și comunismului", iar, la rubrica "fondului național", un portret veridic al d-lui Crețeanu, "datorită căruia nu s'a putut realiza încă unitatea românească din afară". Aflăm astfel că fostul secretar general al Ministerului de externe "a purtat cu eleganță uniforma frontului național al răposatului rege Carol II" și, la timpul său, a dat dispoziții la Londra ca "toti patrioții să sprijine politica lui Antonescu". Abia mai târziu, titularul fondului s'a aliat cu Boănăraș..

În "buletinul de știri" găsim și un binevenit început de autocritică, acolo unde, amintindu-se moartea și delictele amantului Lupeștei, se pune, retoric, întrebarea: "Nu cumva acei dintre noi, care i-am fost sfătuitori sau oponenți, au ceva să-și reproșeze ei înșiși?" Ba bine că nu!

Adrian Popa

Adresa noastră: V A T R A - Via C. Morin, 6 - Roma - ITALIA

Riduz 50% ritenim. Art. 38
convenz. Post. paragr. 3 e 4

STAMPE

Rev. Emilian VASILIOSCHI
Transilvaniastr. 179 / I
DUSSERDORF / RACH-GERMANIA

V A T R A
Via C. MORIN, 6
(Italia) ROMA